

Verschijnt tweewekelijks (niet in de zomer). Afgiftekantoor 1050 Brussel 5, V.U.: D. Vaccaro

De Moeial

Studententijdschrift van de Vrije Universiteit Brussel in samenwerking met BSG, Studiekring Vrij Onderzoek en Dienst Cultuur

Waarheen
met het
**STRUCTUUR-
DECREET?**

+50 gratis tickets voor het BIFFF!!

Editoriaal

Het tragische lot van de objectiviteit

Het lijkt wel een traditie te worden. Rond de periode waarin men jaarlijks met goede voornemens het nieuwe jaar inluidt, horen we steeds weer dezelfde stemmetjes over de campus suizen, die beweren dat De Moeial toch eigenlijk veel te subjectief is en maar beter opgedoekt kan worden. Een aderlating voor de VUB is het. En zeker met de momentele veranderingen zou het voor die stemmetjes best wel handig zijn dit 'controversiële' blad naast het ander grof huisvuil te plaatsen...

Het probleem ligt zoals steeds weer bij het begrip 'subjectiviteit'. Het woord alleen al bezorgt velen aan deze vrije universiteit een hardnekkige constipatie. De connotatie ervan roept immers het beeld op van mensen met een mening, die over het 'objectieve' - d.w.z. de feiten- nadenken in plaats van het gewillig te aanvaarden.

De laatste tijd vinden steeds meer structurele veranderingen plaats aan onze Alma Mater. Zo lijkt de Sociale Raad - waarin de studentenvertegenwoordigers zetelen - het laatste jaar van zijn bestaan in te gaan, en wordt al volop gediscussieerd over een plaatsvervangend orgaan. Ook kan men waarnemen dat verscheidene dienstverlenende sectoren aan de VUB onderworpen worden aan een grondige herstructurering. De personeelsleden worden getroffen door forse besparingen, en om uit hun financiële schulden te raken, lijken de Heren van onze universiteit elk gebouw en elke sector aan de campus te willen privatiseren.

De geschiedenis heeft er reeds meermaals op gewezen dat periodes van verandering vaak delicate periodes zijn, waar elke stap met argusogen moet gevolgd worden en waar de kleinste nuances vaak het zwaarst doorwegen in het verloop van de verdere toekomst. Kortom, periodes waar mensen met een

mening het minst kunnen gemist worden. En een forum bieden waar deze personen ideeën kunnen wisselen en

voor mensen om hun eigen vrije standpunt te uiten, zou haar naam onwaardig maken.

Wij, als studentenpublicatie, staan op ons recht een soort 'subjectief realisme' te hanteren in onze verslaggeving. Men kan beweren dat dit niet eerlijk is tegenover de arge-loze lezer, omdat op die manier een mening opgedrongen wordt, maar wij beseffen dat niet iedereen de nodige achtergrondkennis heeft over de VUB-politiek om de 'objectieve feiten' in een correct interpretatiekader te plaatsen. Zodoende willen wij, door net niet stompzinnig de feiten op te sommen, onze lezers wijzen op de mogelijke addertjes die bepaalde academische besluiten met zich meedragen.

anderen inspireren is één van de meest cruciale voorwaarden voor het goede verloop van veranderingen.

Dat De Moeial niet objectief is, kunnen wij enkel bekrachtigen. Meer nog, we dragen het hoog in ons vaandel. Wij verkiezen namelijk ons eerst in te dompelen in een discussie, alvorens een mening te vormen. Dit in tegenstelling tot degenen die luidop het begrip 'objectiviteit' scanderen en zich reeds neerleggen bij de feiten voor ze plaatsvinden. Dat op een vrije universiteit geen mogelijkheid zou worden geboden

Een betoog over objectiviteit in de journalistiek kan

enkel maar op één besluit uitdraaien. Namelijk dat ze even goed samengaan als water en vuur. Het kiezen om over een gebeurtenis al dan niet te schrijven, en om het artikel daarna al dan niet te publiceren, getuigt op zich reeds van subjectiviteit. Dit wetende is objectiviteit voor ons een streefdoel noch een criterium. Wij verkiezen de realiteit - door onze eigen ogen waargenomen - i.p.v. als een dolle hond het metafysische na te jagen.

Mauger Mortier

Inhoud:

pagina 2: Editoriaal

pagina 4-5: Interview met de SoR-Voorzitter en SoR-Ondervoorzitster.

pagina 6-9: De nieuwe SoR

pagina 10-19: Nooit Bologna

pagina 20-22: Interview met Johan Leman.

pagina 23-24: RVA, BSG en hun Parlement.

pagina 26-27: Devotie van de Golem

pagina 28: Brieven uit Barcelona

pagina 29: Jazz, Riverside 9376

pagina 30: The lost pages.

pagina 31: Kortverhaal / brief van een buitenlandse student.

pagina 32: gedicht, de eeuwige schrijver.

pagina 33: V.O.-Hockje.

pagina 34: Waar objectiviteit niet meer gelden kan.

pagina 35: Eredocoraten, Prins Laurent for Doctor Honoris Causa.

pagina 36-37: Films, de K.U.T. Site

pagina 38-39: Kultuurkrant

HET BRUSSELS INTERNATIONAAL FESTIVAL VAN DE FANTASTISCHE FILM (BIFFF)

Het Biff viert zijn twintigste verjaardag, en omdat dit samenvalt met ons eveneens twintigjarig bestaan schenkt De Moeial **vijftig gratis tickets** weg voor onze trouwste lezers. U kunt één van deze tickets bemachtigen door zo vlug mogelijk -pas op, slechts vanaf 25 februari!!- binnen te springen in ons redactielokaal en daar in een kort, maar krachtige speech te motiveren waarom u zo hebberig bent op een ingangsticket. Hoe het programma van het festival er zal uitzien, kunnen wij u jammergenoeg nog niet verklappen, maar wees gerust, elke film liefhebber zal er volop aan z'n trekken komen. Voor meer informatie over het BIFFF kunt u steeds surfen naar www.biff.org

15-30 MAART 2002

AUDITORIUM 44
NOVA

Interview

“WE WILLEN IETS UIT DE GROND STAMPEN”

Het begin van een nieuw kalenderjaar betekent zoals elk jaar een wissel in het bestuur van de Sociale Raad (SoR). Els Ampe heeft haar voorzittersjerp overgedragen aan **Johan Lippens**, een student aan de faculteit Rechten die vorig jaar ook deel uitmaakte van de commissie huisvesting (via het BWC-voorzitterschap van studentenhome Schoofslaan en Triomflaan) en commissie doopzaal. Oud-ondervoorzitter Nick Deschacht maakte op zijn beurt plaats voor **Katrien De Munter**, een sportieve dame uit de Lichamelijke Opvoeding. Begin maart 2002 zal de discussie definitief op gang komen om de SoR en de hele studentendemocratie aan de VUB te hertekenen. Het zou met andere woorden wel eens het laatste jaar van de SoR in zijn huidige vorm kunnen zijn. De Moeial trok naar het bureau van de kersverse verkozenen om er het fijne van te weten te komen en naar te buiten te komen met nog meer... prangende vragen.

Jullie zijn verkozen als voorzitter en ondervoorzitter van de nieuwe geïnstalleerde SoR. Wat zijn jullie hoofdbekommernissen voor het komende jaar?

JL: Wel, ten eerste gaan we dit jaar uiteraard een oplossing trachten te vinden voor de problemen omtrent de doopzaal. Ik denk dat iedereen weet dat het arsenaal voor volgend jaar niks meer wordt. Ik vind dat het facultair convent, dat zich ook met deze zaak bezighoudt, op dat vlak goed op weg is. Dan is er nog de communicatie naar

Jette toe, want er blijken hiermee redelijk veel problemen te zijn, en ik vind toch dat de personen daar niet mogen vergeten worden. Voorts is er nog het document van Frank Winter (*Waarheen met de studentendemocratie? Welk bestuur voor de Sociale Sector?, nvdr.*); voor iedereen bekend en berucht waarschijnlijk. Samen met de documenten van het BSG, en eventuele andere ideeën, zullen we dit jaar met iedereen tot een compromis trachten te komen. Het bereikte compromis zou dan moeten resulteren tot het invoeren van een nieuwe (eventuele) studentenraad (SR).

KD: Voor dit jaar hebben we ook een goed team. Ik hoop persoonlijk dat we met dit team veel kunnen bereiken. Het zal ook

voor ons een belangrijk jaar worden, omdat er veel veranderingen op til staan.

De SoR, in zijn huidige vorm, lijkt zijn

laatste jaar in te gaan. Wat zijn jullie verwachtingen i.v.m. de nieuwe studentenraad?

KD: Dat valt nu nog heel moeilijk te voorspellen. Eerst moet er nog met heel veel groepen overlegd worden op dat vlak. In dat overleg zullen er veel meningen naar voren komen, en daaruit moet dan iets goed komen. Maar nu al zeggen hoe het er zal uitzien? Ik denk dat het daar nog te vroeg voor is...

JL: Enerzijds zal dus een compromis moeten gezocht worden tussen het document van Frank Winter, dat redelijk afbrekend is voor de Sociale Raad van de voorbije jaren -en ik denk dat iedereen het daarmee eens is. En dan anderzijds

ook nog het voorstel van het BSG, waar nog veel moet aan bijgeschaafd worden om overlevingskansen te hebben. In het document van Frank Winter staat ook al een voorstel van wat het eventueel zou kunnen worden. Hij spreekt van een soort beheerscommissie voor de sociale sector. Dus het zal aan ons zijn om daar een compromis in te zoeken.

Verwacht u een volwaardig compromis?

JL: Ja, volwaardig, maar waar iedereen mee tevreden kan zijn. Ik denk niet dat je zomaar iets uit de grond moet stampen, waar niet iedereen zich goed bij voelt.

Denkt u dat de rechten en voordelen van de Sociale Sector kunnen behouden blijven?

JL: Dat vragen wij ons ook af. Maar ik vind dat we daar dit jaar voor moeten vechten, en ik denk wel dat dat haalbaar is.

KD: We mogen niet alles dat we nu bereikt hebben van ons laten afpakken. Dat is toch niet de bedoeling, hé. Het is toch wel een gevaarlijk punt voor ons. Ik denk wel dat we toegevingen zullen moeten doen, maar dan vind ik dat die van twee kanten zullen mogen komen.

Zijn jullie van plan om in dezelfde richting te varen als het vorige bestuur?

JL: Wel, de doopzaal. Het was de bedoeling dat zij daar al een oplossing voor gingen vinden. Ik denk dat het noodzakelijk is dat we voor dit euvel verder een uit-

weg trachten te vinden. Dan op sociaal vlak moeten we verder vooruit trachten te komen in de materie rond huisvesting. Want vorig jaar zijn we daar niet echt in vooruit gekomen, hetgeen het resultaat was van politieke spelletjes tussen verdeelde groepen binnen de SoR.

Vorig jaar is er het voorstel (van de lijst 'De Student') om de huurprijzen terug te verlagen er niet doorgekomen. Wat zijn jullie standpunten omtrent huisvesting?

JL: Rond huisvesting moet op de eerste plaats een blijvend sociaal beleid gevoerd worden. En ik denk dat we dat moeten behouden eenmaal het verworven is. Ook moeten sommige koten in een betere staat gebracht worden, en ik denk daarbij vooral aan Jette en de Nieuwlaan. De Nieuwlaan stond achter op vlak van internet; daar wordt nu verandering in gebracht.

En wat zal er besproken worden op de extra Sociale Raad van 31 januari omtrent huisvesting?

JL: Dat zal gaan over een plan dat eigenlijk komt van de administratie omtrent de volledige hervorming van de huurprijzen. Nu, iedereen weet dat het huidige systeem met blokken werkt, waarbij, als je één frank meer verdient, je soms twee-drieduizend frank meer huur moet betalen. Het voorstel van de administratie is om een lineair systeem in te voeren. Dus in plaats van een curve met blokjes, zou er een curve komen met een formule, zodanig dat iedereen een eigen huurprijs heeft.

En er is ook een eerste belangrijke stap voor een doorzichtiger sociaal beleid. Want nu zijn er veel verschillende dossiers bij de verschillende universitaire diensten, waardoor de ene dienst soms geen notie heeft van het dossier bij de andere. Hierdoor ontstaat veel verwarring.

Vorig jaar werd ook een adhoc-commissie rond Bologna opgericht. Zetten jullie die verder?

JL: Wij zetten die verder en we zouden zelfs nog een stapje verder willen gaan dan vorig jaar. Onder meer omdat we de semesterialisering en de kredietsystemen onder de loop zullen nemen en er eventueel kritiek op geven.

Ja, op die semester-ialisering is hier aan de VUB -in tegenstelling tot Leuven- weinig reactie gekomen...

JL: Neen, ik denk dat de reactie gewoon nog moet komen, omdat vele mensen nog in de onwetendheid verkeren over hoe hun lessenrooster er volgend jaar zal uitzien.

KD: Ik denk dat de reacties wel al bezig zijn op facultair niveau en dat daar wel al meer gediscussieerd wordt.

JL: Sommige faculteitsraden hebben bijvoorbeeld een "bama-commissie" (*Bachelor-Master*) die het examenreglement van volgend jaar moet onderzoeken en een advies geven over semesterialisering en invoer -en verdeling van lessenprogramma's.

Maar die adhoc-commissie zal zich dan meer toeleggen op de uitvoering van Bologna dan op het verdrag van Bologna op zich?

JL: Het in vraag stellen van Bologna an sich kan je natuurlijk nog altijd doen, maar in welke mate is dat nog nuttig? Volgens mij is dat nu tijdverlies. Iedereen heeft er nu reeds een mening over - in de meeste gevallen is die natuurlijk niet zo positief-, maar ik vind dat we ons

nu moeten toespitsen op de uitvoering ervan en dat die zoveel mogelijk gebeurt in het belang van de studenten. We moeten gewoon trachten er het beste uit te halen.

En de semesterialisering zal dan ook een invloed hebben op de kringwerking?

JL: Ja, het heeft een sterke invloed op de kringwerking. Ik denk dat de kringen zich serieus zullen moeten aanpassen in hun manier van "studentenrekrutering", m.a.w. de dopen. Ze zullen minder tijd in hun activiteiten en dopen moeten steken. Ook mogen de facultaire kringen niet vergeten dat ze ook nog andere taken hebben, zoals het verdelen van cursussen. Ook hun maatschappelijke taken t.o.v. de VUB-gemeenschap, zoals het organiseren van debatten en andere activiteiten voor de studenten. Ik vind het belangrijk dat ze dat niet uit het oog zouden verliezen...

Wij danken jullie voor dit gesprek en wensen jullie veel succes...

Pieter Vissers en Mager Mortier

De Nieuwe SoR

SECTOR OPDOEKING EN RATIONALISATIE

GAAN WE CONDORCET EN PIERRE BOURDIEU ECHT "COFEREN" EN BEGRAVEN?

'**Waarheen met de studenten-democratie aan de VUB? Welk bestuur voor de sociale sector?**' titelt de tekst, goedgekeurd door het Rectoraal Beleidscollege in december van 2001. De tekst, vorig academiejaar

meer dan de meerderheid indirect gelieerd aan de SoR en het BSG; onafhankelijke studenten waren op enkele na, net zoals in de statistiek, niet significant. Met het aantal van twee man en 'ne paardekop tegenover negen beleidsmakers en

zonder en de studentengemeenschap aan deze Universitaire Gemeenschap in het algemeen.

De samenvatting, alles en niets tegelijkertijd.

Deze discussietekst beschrijft de crisis in het stelsel van studentenvertegenwoordiging aan de VUB en stelt mogelijke oplossingen voor. De huidige crisis concentreert zich op het beleid van de sociale sector maar is zeker niet beperkt tot de sociale sector. De crisis wordt ook gekenmerkt door een financiële crisis, maar dit is niet het enige punt. De sleutel tot de oplossing wordt voorgesteld in een dubbel voorstel, waarbij de huidige twee functies van de SoR (Sociale Raad Studenten) over twee onderscheiden organen wordt verdeeld:

Het eerste zou bestaan uit een verkozen studentenraad die de VUB-studenten vertegenwoordigt tegenover de academische overheid en de overheid in het algemeen. Het tweede zou een beleidscommissie voor de sociale sector studenten worden met een meerderheid van verkozen studenten.

Daarnaast wordt een vereenvoudiging van de sociale sector voorgesteld, waarbij er een transparante begroting wordt gehanteerd voor de drie "grote" diensten van huisvesting, restaurant en de sociale dienst. Beleidsbeslissingen over de aanwending van de subsidies in de uitbating van de sector moeten steunen op de reële kostprijs van de diensten enerzijds en de bewuste aanwending van de subsidies anderzijds. (Waarheen met de studentendemocratie aan de VUB? Welk bestuur voor de sociale sector?, p.1)

Gij zult u plooiën naar de wetten van de markt!

bediscussieerd in enkele werkgroepen, stelt zichzelf voor als een *consensus-tekst* in breed overleg met de Universitaire gemeenschap. Laten we volgend zinsdeel onder de loep nemen. De zinsnede "...in breed overleg met de Universitaire Gemeenschap" is totaal misplaats meer zelfs, deze woordspeling is, voor aandachtige lezers, een leugen. De werkgroepen zelf, bestaande uit maar 23 mensen, kunnen onmogelijk als representatief voor de hoger vernoemde Gemeenschap van grosso modo 10.000 leden beschouwd worden.

Laten we het even vanuit sociologisch standpunt bekijken. Van de 23 mensen kunnen we maar 14 personen als student meerekenen. Onder die 14 studenten was

dossierverters, staat ge als student bij voorbaat in het defensief als ge niet als één blok optreedt. Tegen het einde van het academiejaar (ook met de examens en verschillende deadlines in zicht) werd elke student dan ook werkelijk buitengekeken, dixit een anoniem SoR-lid. De conclusies van de discussies volgden dan ook de lijn van de sociologische samenstelling. Nu de tekst, door de "goedkeuring" in de werkgroepen ervan, zogenaamd een status krijgt van 'objectief en feitelijk' - wat ze dus absoluut niet is - zal ze als leidraad dienen voor de op til zijnde hervorming van de sociale sector en met haar van de studenteninspraak aan de VUB. Maar wat staat er nu in die tekst? Waarvan komt de roep tot hervorming en wie baat erbij? Alvast niet de studentenkringen in het bij-

"De crisis van de studentendemocratie, is in de Raad van Bestuur **opgefallen** toen bleek dat er ook een financiële crisis was ontstaan"(Waarheen met de studentendemocratie aan de VUB? Welk bestuur voor de sociale sector?, p.3)

Naar aanleiding van de financiële crisis – hét ideale argument als ge ongewenste maatregelen wilt doordrukken - en wetende dat de begroting van de SoR altijd in evenwicht is geweest nog afgezien van het feit dat een begroting in evenwicht géén "beleid" vervangt. Financieel gaat het nochtans de sociale sector voor de wind. Veel van de sociale voorzieningen werken nu via subsidies die niet rechtsreeks uit de pot komen van de sociale voorzieningen (SOVO), andere overheden en ministeries. Toch begint er een serieus probleem te rijzen naar aanleiding van de nieuwe Europese hygiënenormen. Nieuwe normen, dus ook een aanpassing van het restaurant. Het aanpassen kost al gauw rond de 64 miljoen Bfr. iets wat de sociale sector met de huidige subsidies en budgetten niet kan bijpassen. Dan rijst er nog een tweede probleem, de studentenhuisen, Nieuwelaan, Jette en de campuskoten zijn sinds jaren aan een dringende renovatie toe. Het onkostenplaatje wordt op een 170 miljoen geschat. En ook dat heeft de sociale sector niet. Investeren kan ze dus niet. Eigenlijk mag ze dat ook niet want de sociale sector, zoals de tekst zelf aangeeft, is officieel niet bevoegd voor het uitkeren van investeringsgelden, dat doet de Raad van Beheer. Maar we weten allen het verschil tussen officieel en officieel, niet? Dus klopt ze, de logica volgend in deze zaak, aan bij de Raad van Bestuur, waar de SoR, inzake sociale investeringen als advies- en gebruikerscommissie optreedt. Voor de 170 miljoen extra investeringsgelden voor de renovatie van de studentenhuisen Nieuwelaan, Jette, en de campuskoten van de dienst huisvesting kan de VUB niet bijspringen. Het débacle begint. Rector Ben Van Camp, toen zijn eerste jaar als Rector van deze Alma Mater springt op zijn non-sensepaard, dat hij nog dikwijls zal bereiden. My way or the highway. Laten we even ons geheugen oprispen. Was het het niet tijdens de Raad van Bestuur, waar het voorstel ter discussie lag om zich aan te sluiten bij

Bologna-verklaring dat we dezelfde situatie herkennen?

Welk Sociaal Beleid?

In het december interview dat De Moelial vorig jaar had met Rector Ben Van Camp wordt aangekondigd dat de SoR aan verandering toe is en zich op zijn kerntaken of 'core-competences' moet toespitsen. Dat was de voorwaarde, we geven het geld maar niet zonder iets terug te krijgen. Hoort ge het al donderen? In het interview was toen nog geen sprake van een crisis in de studentenvertegenwoordiging. De eindconclusie was, in hoofde, al vorig jaar geschreven. We kunnen dan ook niet voorbij gaan aan de visie die hij hanteert omtrent het 'sociaal beleid' We citeren hem nogmaals uit het interview "*Volgens mij zijn dat de studenten die nood hebben aan een sociale toeslag en die het waard zijn, het in zich hebben, vanwaar ze ook afkomstig zijn, om te studeren aan een universiteit. Zij die de middelen niet hebben, de middelen geven. Daar moet de sociale sector borg voor staan. Hoe dat dan ingevuld moet worden is vandaag de vraag.*" zegt Rector Ben Van Camp. Hoe weet je nu of iemand het in zich heeft? Ook over middelen wordt er gesproken. Die ontbreken echter zowel langs de kant van de VUB als langs de kant van de overheid, "*Het mag dus niet op de rug van de student, de zwakkere van de maatschappij zijn. Niet alle studenten in de maatschappij zijn zwakkere maar het gaat om de echte zwakkere in de maatschappij. Het is dus evident dat daar iets gevonden moet worden. Daar heb ik voor het moment geen oplossing voor. We gaan daar wel moeten over spreken want die overheid zal het niet betalen!*" . Als de VUB-overheid de sociale sector niet kan depareren en de overheid niet wilt bijschieten wat moet er dan wel gebeuren? Saneren?

Of de beroting echt in evenwicht was, is hier eerder van relatief belang. Verliezen die de Sociale Sector maakte werden in het verleden altijd bijgepast door de begroting van de Raad van Bestuur, wat nooit voor een noemenswaardig probleem zorgde. Waar de Raad van Bestuur dit principe vroeger volgde kan ze dat – uit financiële redenen – nu kan ze niet meer. Waar al die jaren het financiële deficit geen probleem vormde

is het dat nu wel. Uit andere investeringen genereerde de universiteit zelf bedragen tot 500 miljoen Bfr. extra op de begroting waarmee ze handig een aantal begrotingsposten kon bijvullen. Maak u geen illusies, de Raad van Bestuur zat in hetzelfde schuitje. Zoals gezegd, dat was vroeger, nu is nu. De laatste jaren daalden de inkomsten uit de extra inkomsten en ook de financiering vanwege de overheid – en we lijken dat allemaal OK te vinden –. In de nieuwe financieringswet stapt men af van de subsidiëring per student. In het vorige stelsel kreeg de universiteit per student een bepaald bedrag aan subsidies. In dat bedrag zat ook een deel meegerekend dat was bedoeld om de student te laten voorzien van sociale voorzieningen op de Universiteit. Wat wijlen Daniel Coens en op krukken lopende Luc Van Den Bosshe toen niet gedaan gekregen, lijkt voor Vanderpoorteren een zoveelste banale zaak. De VLIR (VLaamse Interuniversitaire Raad), gedomineerd door Leuven en Gent, gaat – zoals gewoonlijk – mee in zee. Wat de VUB in de VLIR blijft zoeken, is dan ook totaal onduidelijk, vergeef het hen heer, ze weten niet dat ze henzelf een graf graven! In het nieuwe financieringssysteem voor de universiteiten is Vanderpoorteren echter afgestapt van het vorige stelsel en schakelt ze over naar een enveloppenfinanciering. Dat betekent dus ook maar een vast bedrag voor de subsidies van de sociale sector.

Het Goddelijk visioen

Met alle feiten op een rijtje te zetten, ziet de werkgroep financiën dan ook maar één uitweg, de sociale sector moet gesaneerd worden – lees: besparen – "*om de nodige financiering in een termijnplanning te kunnen inschrijven (m.a.w. de mogelijkheid van een lening onderzoeken)*". Saneren zal dan ook snoeien worden in de sociale voorzieningen en een winstgevend sociaal-corrigerend beleid voeren. Tiens, horen we dat goed? In de wandelgangen valt er vervolgens onder sommigen te horen dat de Sociale Sector ineens geld moet gaan verdienen. Ge zou u voor minder verslikken als ge dit te horen krijgt. Ze lijken de contradictie nog haast te geloven ook! 3x hoera voor de commercialisering van de sociale sector! Die fameuze lening dan. De lening

voor de renovatie kan natuurlijk allerlei vormen aannemen. Is het niet ten overstaan van een bank, dan nemen we het maar bij een sociale voorziening van een bevriende Brusselse hogeronderwijsinstelling met een overschot aan reserves. In het Brusselse laat de zaak zich in de huidige constellatie makkelijk raden. U leest er de affiches voor de infodagen maar eens op na.

Niet onbelangrijk, op een ander vlak is de VUB reeds jarenlang vragende partij op het vlak van investeringen bij het Ministerie van Onderwijs. De verhuis van het instituut voor Moleculaire Biologie vanuit Rode naar de campus in Etterbeek kost de VUB om en bij de 200 miljoen Bfr. Datzelfde bedrag ongeveer nodig om de koten te renoveren. De verhuis en bouw van de nieuwe leslokalen en moleculair-biologisch instituut heeft de VUB zelf moesten bekostigen. Wat had ze anders gedacht. Dacht ze werkelijk op de goodwill van de Vlaamse Overheid te kunnen rekenen die de Universiteiten wil laten besparen?

Mea Culpa en het konijn uit de toverhoed.

De dadendrang van de werkgroep financiën, waar op het einde van de rit nog maar weinig studenten aan deelnamen ging echter onverminderd voort. Want wat was nu de oorzaak dat de sociale sector in deze benarde situatie terecht kwam? Ze duidt twee directe oorzaken.

"Er is een langdurig financiële erosie van de sector geweest, die reeds opgebouwde reserves (bv. herstelling van de infrastructuur) heeft afgebouwd. Grosso modo kan deze erosie worden beschreven als de weigering om de gangbare prijzen in de sector aan de inflatie aan te passen, waardoor tekorten ontstonden waarvoor de opgebouwde reserves werden aangewend. Dit weerspiegelt voornamelijk het "dienstverlenend" aspect van de relatie tussen de studentenmassa en de

studentenvertegenwoordiging." Waarheen met de studentendemocratie aan de VUB? Welk bestuur voor de sociale sector?, p.5)

In een gesprek met De Moeial zegt Frank Winter het volgende, "Reeds snel werd de aandacht verlegd van het financieel probleem naar de participatie. Als er enkel een financieel probleem was dan moesten we heel die discussie

niet hebben en moesten mijn teksten er niet zijn. Dan had men gewoon gezegd, voila, dat is dus het failliet van de SoR. We nemen aan dat geen enkel student persoonlijk verantwoordelijk wilt zijn voor 200 miljoen schuld, dus we zijn zo vriendelijk omdat u uit u handen te nemen. Dat was het dan. Bedankt voor dit experiment...Formeel is dat dus de bevestiging van de SoR."

Vervolgens aangaande deze eerste oorzaak, "Niet enkel heeft men geen reserves meer opgebouwd, maar waar men ze heeft opgebouwd, heeft men ze

gebruikt voor andere doeleinden. En dat is eigenlijk een teken, niet van een crisis van de democratie dat is een teken van hoe sterk de studenten wel stonden en dat ze dat konden doen. Het is paradoxaal! De SoR die kan zeggen tegen een diensthoofd "Ja dat is juist, maar je hebt daar 4 miljoen opzij staan, geef da eens hier." En dat het diensthoofd dat dan ook werkelijk doet (verwondering) is een teken van hoe sterk het stelsel wel staat. Ik vind dat er duidelijk iets mis is met dat stelsel. De financiële putten zijn niet rechtstreeks het gevolg zijn van een falend democratisch stelsel". "Het is wel een gedeelde verantwoordelijkheid tussen de diensthoofden en de studenten.", verklaart Frank Winter later (Frank Winter, attaché verbonden aan het rectorencollege, leidde vorig jaar de werkgroepen en discussies over de hervormingen in de SoR. Hij destilleerde uit discussies de nu voorliggende tekst). Dus de studenten hebben door de belangen van de student te vertegenwoordigen de sociale sector failliet laten gaan?

Over de tweede oorzaak wordt het volgende aangehaald in de tekst, "Er zijn op bepaalde momenten grote infrastructuurwerken geweest op de rekening van de SoR (en formeel gezien ook tengevolge van de SoR), waardoor de schuldenlast van de sociale sector ernstig is toegenomen."

De bouw van de nieuwe studentenhuizen, het convivium, zijn allemaal op kosten van de Sociale Sector gebeurd (op vraag van de Raad van Bestuur). Eigenaardig, nogmaals dient herhaald te worden dat de SoR dit officieel niet kon doen, zulke dingen moesten altijd via de Raad van Bestuur gebeuren. En zo is het ook gebeurd, om de één of andere bizarre reden heeft de Raad toegelaten om deze investeringen via de SoR te laten verlopen. Ze heeft de SoR formeel, onder dwang, haar eigen financiële toekomst gedeeltelijk laten hypothekeren.

Democratie werkt niet als ge wilt commercialiseren. De zogenaamde cri-

sis in de studentendemocratie lijkt, alhoewel niet als oorzaak voor de financiële crisis, meegenomen als verantwoording om de Sociale Sector Studenten grondig te hervormen. Allé, we bedoelen eigenlijk afbreken tot er niets meer overblijft. Vervolgens moet de nieuwe SoR, de Beleidscommissie Sociale Sector (BSS) geld gaan opbrengen binnen de omliggende subsidies die ze krijgt. En omdat de studenten wel eens te standvastig zouden kunnen zijn en niet willen meegaan in die logica in de huidige SoR, kunnen we ze beter onder het mom van een verandering (en dan nog zogezegde verbetering) als vertegenwoordiging onder brengen in een nieuw orgaan met minder zeggingskracht en minder voorzieningen.

Voor de student en door de student

Het is dan ook in een open democratische geest dat in 1999, de Raad van Bestuur, nogmaals het Organiek Reglement van de Sociale Raad Studenten bevestigde en mede wil ondersteunen.

Artikel 1 stipuleert uitdrukkelijk: *"De Raad van Bestuur van de V.U.B. belast de Sociale Raad binnen in titel 1 van het organiek statuut van de V.U.B., met beheer en de ontwikkeling van de Sociale Sector, ten voordele van de studenten..."*. Beheer en ontwikkeling en niet afbreken en het beheer uit handen nemen van het bestuur. Waar is ons collegiaal orgaan nu? In het standpunt naar aanleiding van het 'Memorandum On Higher Education' van 1992 pleit de Raad nogmaals voor een democratisering van het onderwijs. De overheid moet dus de nodige materiële middelen voorzien en de vrije toegang tot onderwijs garanderen. Zijn we dit dan vergeten?

Artikel 2 zegt het nog duidelijker: *"De Sociale Sector van de V.U.B. moet worden verstaan: alle diensten verengingen en raden die zich bezighouden met sociale, culturele en sportactiviteiten ten voordele van de studenten. De dienstverlening hebben o.a. betrekking op huisvesting, sociale begeleiding studenten, studieadvies, vubig, studentenjobs, Sjerp, Vubtiiek, Trefcentrum, sportbegeleiding, kinderdagverblijf, restaurant-krantenkiosk, studenten-kringen, BSG, VO, studentenpublicaties."* Eenieder die de Sociale Sector wilt veran-

deren zal eerts langs de RvB en de SoR moeten passeren om deze markante passage te laten aanpassen. We kunnen van een open, democratische Raad toch niet verwachten dat ze deze principes opgeeft?

Het belangrijkste is **artikel 13**, de algemene opdracht van de SoR, de zending *"De SoR heeft als algemene opdracht tevens waakzaam te zijn tegenover de overheidspolitiek inzake democratisering van het onderwijs in het algemeen en sociale politiek tegenover het hoger onderwijs in het bijzonder. In deze materie zal de SoR de nodige informatie trachten in te winnen, ontwerp teksten vanwege de overheid bestuderen en ter zake de nodige adviezen geven en initiatieven nemen. In deze materies dient de SoR ook op te treden als vertegenwoordigend orgaan van de studentenbevolking tegenover de V.U.B.-overheid."*

De SoR heeft de afgelopen jaren aan waakzaamheid ingeboet tegenover de overheidspolitiek inzake democratisering (inschrijvingsgelden, investeringskredieten,...), zelfs hier aan haar eigen Alma Mater staat ze onder druk van sommigen. Ze lijken het ideaal dus niet genegen te zijn. Maar is de SoR wel intern bereid om wel zo ver te gaan, tot het zelf nemen van initiatieven? Als op de 1e Sociale Raad van dit jaar reeds

artikel 15 door de SoR-Voorzitter wordt ingeroepen om een beslissing te nemen bij hoogdringendheid zonder voorafgaand overleg met de SoR? Wat mogen we dan nog verwachten, en dit nog maar twee weken na haar installatie? Meer dan ooit ligt hier de kans om haar bestaan te rechtvaardigen en haar functie terug volwaardig op te nemen en weer de Sociale Sector te zijn ten voordele van haar studenten en, niet van haar financiers.

Waar blijft het BSG? Waar is die leuze "Geen Taal, Geen Vrijheid" nu naar toe? Haar leuze spreekt nochtans boekdelen! Reeds 160 jaar (veel langer als dat de VUB bestaat) is zij politiek en sociaal actief geweest voor de verbetering van de sociale positie van de student! Met het protest tegen het decreet Coens heeft zij het voortouw genomen. Gaat zij nu meespelen in dit Crampachtig spel en Sociale Sector laten voor wat het is? Hoe zit het mannen! Laat zien wie dat ge zijt en trek aan eenzelfde lijn tegen die nefaste verandering.

Niet alleen het BSG, maar ook aan Studiekring Vrij Onderzoek kunnen we dezelfde vraag stellen. Schop jezelf een mening! Het kan niet dat men budgettair gezever aanvaardt als principe voor verandering. Dat Nooit!

Pieter Vissers

Dit is Bologna: dat nooit!

Voorontwerp van decreet: Analyse

Derrière la fausse humanité des modernes, se dissimule une barbarie ignorée de leurs prédécesseurs.
Engels, Esquisse d'une critique de l'économie politique

Verantwoording

WAARSCHUWING: dit is een saai tekst.

OPMERKING: ik heb mij bij de discussie over de Grondwettelijkheid vooral gebaseerd op het advies van de Raad Van State over het Coensdecreet (1991), en op arresten van het Arbitragehof uit dezelfde periode. De Grondwetsherziening van 1994 - de federalisering - heeft de wijziging van de nummers van de betrokken artikelen met zich meegebracht, en ik had noch de tijd, noch de goesting, noch het materiaal bij de hand om de twee versies te collationeren. Voor zover ik mij herinner komen de oude artikels 5 (gelijkheidsbeginsel), 6 (non-discriminatie) en 17 (vrijheid van onderwijs, legaliteitsbeginsel) overeen met de nieuwe 10, 11 en 21. Voor artikel 59 (taalregeling) weet ik het niet. Inhoudelijk maakt het overigens geen verschil, omdat, *ceteris paribus*, bij de Herziening van 1994 de Vrijheid van Onderwijs nog explicieter in de Grondwet is ingeschreven. Verder dient opgemerkt dat ik de tekst van het voorlaatste ontwerp (als ik mij niet vergis dateert die van 16 januari) heb gebruikt voor mijn commentaar, terwijl de in de tekst geciteerde bemerkingen van de Werkgroep Van Damme de versie van 18 januari tooiden. Men gelieve rekening te houden met eventuele verschillen in de beide redacties van het ontwerp. Ik wil tenslotte nog opmerken dat schrijfster dezes géén juriste is, en dat zich dat in de details van de hiernavolgende uiteenzetting zou kunnen laten gevoelen. Het belang van de voorstellen en de ten hemel schreiende middelmatigheid van de discussie eromtrent - voor zover ze al bestaat - rechtvaardigen naar mijn persoonlijke overtuiging evenwel deze démarche. Tenslotte wens ik hier iedereen te danken die mij - in heden of ver-

leden - bij de vorming mijner inzichten en ideeën hieromtrent bijgestaan heeft. De verantwoordelijkheid voor het geschrevene berust uiteraard volledig bij ondergetekende.

Intro

Op 18 januari jongstleden bracht de **Bijzondere Ministeriële Werkgroep Van Damme** zijn naar eigen zeggen "eerste worp" (is het een Vrouwtje?) ter wereld, zijnde een Voorontwerp van Decreet betreffende de Herstructurering van het Hoger Onderwijs in Vlaanderen. We mogen hier vooral niet uit afleiden dat dit werkstuk het eerste schrijfsel dienaangaande zou zijn dat het Kabinet Vanderpoorten uitgerold komt; reeds in november vorig jaar kwam een broedsel bovendien dat aan de endeldarm van de Heer Marc Gruwel ontsproten was. Een broedsel dat in tegenstelling tot zijn verwekker slechts gedeeltelijk van des dokters snijtafel verdween na enkele welgemeende doch ongelukkige uitlatingen van eerstgenoemde ten overstaan van de, zoals ondertussen genoegzaam bekend, ook niet rijkelijk van hersencellen voorziene KNACK-schrijfknecht-van-dienst Dirk Draalhans.

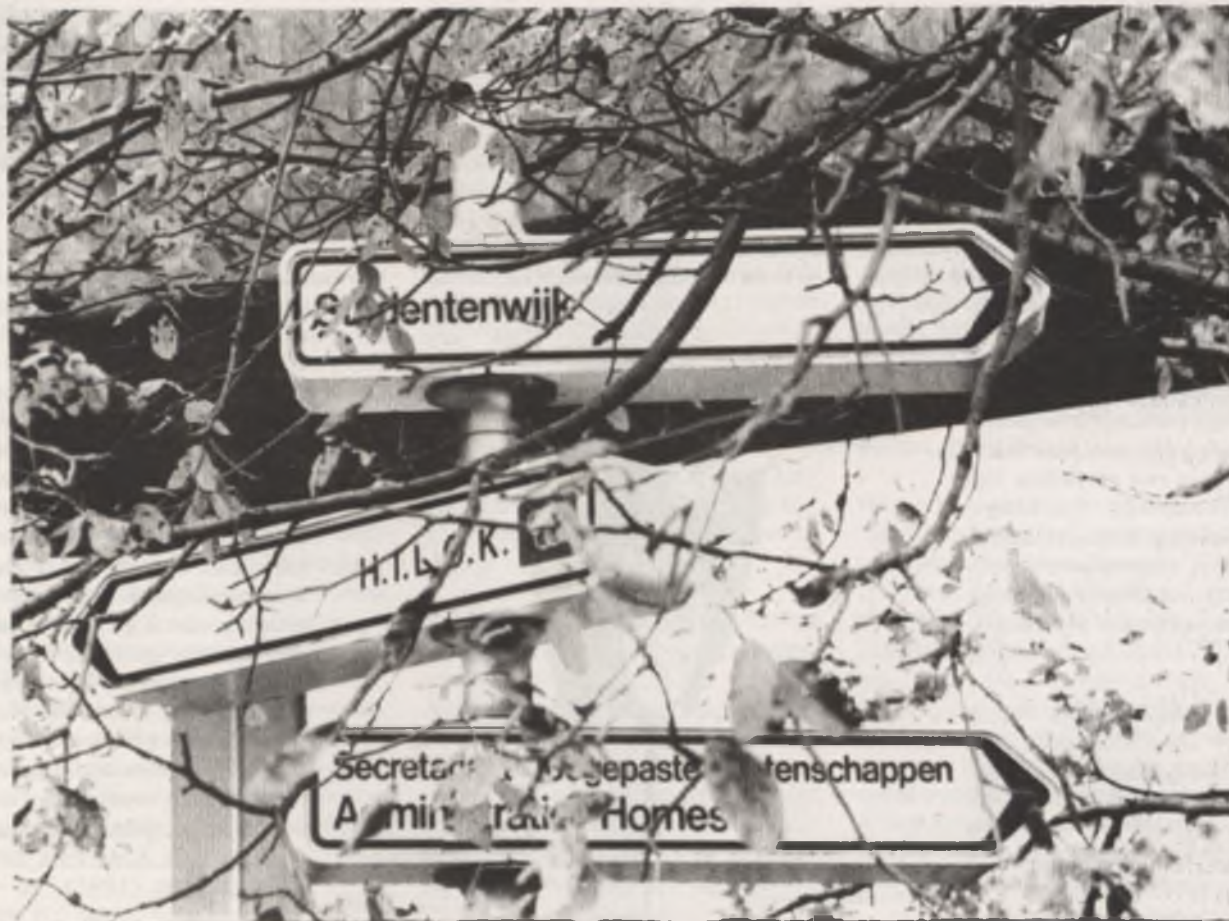
Laten wij desalniettemin deze nageboorte aan een nader onderzoek onderwerpen, en nagaan of het hier mogelijkwijze niet ook een misgeboorte betreft, in welk geval een operatief ingrijpen zich evenzeer aandient. We zullen de bij deze gelegenheid door Gruwel's troonopvolger afgelegde inleidende verklaring als leidraad gebruiken, en de relevante artikels van dichtbij bekijken.

De tekst ... is de eerste worp van de bijzondere ministeriële werkgroep Van Damme die ... de opdracht grekregen heeft concrete teksten uit te werken die de principes van de Bolognaverklaring in het Vlaams Hoger Onderwijs moe-

ten implementeren. Ge weet nog wel: die Verklaring waarvan dezelfde Dirk Van Damme nog niet lang geleden zei: *Eén van de belangrijkste redenen om 'Bologna' te steunen zijn de ontwikkelingen in de internationale economische politiek (...)* Gaan wij ons verdedigend opstellen tegenover de Amerikanen die hier de markt proberen in te pakken en gaan wij anderszids als Europese instelling zelf de internationale markt op? Komt er zoiets als een Europese onderwijsstandaard tegenover de Amerikaanse? M.a.w., in strijd met wat expliciet bepaald is in het - wat dat betreft nog altijd geldige - E.E.G.-Verdrag van Rome (1957), wordt Europa misbruikt om privatiserende onderwijshervormingen door te voeren, die anders niet mogelijk zouden zijn. Die Verklaring dus, waartegen de VUB-studenten vorig jaar, en een aantal studenten in Leuven en Gent nog in het recente verleden, in het geweer gekomen zijn. En zij hadden overschot van gelijk. Laten wij nu bekijken hoe de ramp zich in de voorstellen van het Kabinet Vanderpoorten concreetiseert.

De nieuwe structuur: "bama" en "associaties". Vaarwel Grondwettelijk gelijkheidsbeginsel

De tekst concentreert zich op de invoering van de bachelor-masterstructuur, op het in het leven roepen van de associaties tussen universiteiten en hogescholen en op de accreditatie van opleidingen. Dit vereiste ... de herdefiniëring van de structuur en de organisatie van het hoger onderwijs. We herinneren ons wat de Bolognaverklaring wil: 1) "leesbare" en "vergelijkbare" graden; 2) invoering van een op twee grote studiecycli gebaseerd curriculum. De structuur van die cycli - een "undergraduate" (bachelor) van minimum drie jaar en een "graduate" (masters), en dan even-

tuel een doctoraat (...) 3) invoering van een systeem van "credits" (kredietpunten)³. Het zijn uitsluitend het eerste en het tweede punt die aandacht krijgen in dit Voorontwerp. Hoofdstuk II, Afdeling 1, Structuur van het hoger onderwijs. In art. 5 van het ontwerp wordt het verschil ingevoerd tussen hoger professioneel en academisch onderwijs. Dit weerspiegelt schijnbaar nog steeds het verschil tussen Hogescholen en Universiteiten zoals dat werd vastgelegd in de wet van 7 juli 1970. Dit - in vergelijking met andere Europese landen eenvoudige - systeem kent binnen het hoger niet-universitair onderwijs nog een onderverdeling tussen 'korte type' en 'lange type', waarbij het laatste licentiaten aflevert 'van universitair niveau', evenwel met altijd een duidelijke profilering naar de beroeps-wereld toe. Schijn bedriegt evenwel. De hogescholen zouden volgens het ontwerp immers enkel nog "bachelor"-graden kunnen uitreiken, die, alle gekronkel ten spijt, in het Bologna-systeem met onze 'eerste cyclus' - kandidaat en graduaat - overeenkomen. Dat geldt zowel voor hogescholen als voor

universiteiten, want *European higher education needs to learn to compete better in the world markets for higher education. (...) What should be achieved? Readable and comparable degrees, undergraduate and post-graduate levels in all countries, with a first degree no shorter than 3 years and clearly relevant to the labour market.*⁴

Enkel universiteiten zullen 'masters' (afstudeerdiploma's die toegang geven tot het Doctoraat) mogen afleveren - het Bologna-equivalent van onze Licentiaat⁵. Wat gebeurt er dan met de Licentiaten die nu afgeleverd worden door b.v. een Industriële Hogeschool? Hiervoor wordt er in het Voorontwerp heel wat werk gemaakt van de oprichting van de beruchte "associaties" **Universiteiten-Hogescholen** die de erkenning van die hogeschool-diploma's als 'master' mogelijk moeten maken *via de geassocieerde universiteit*. Hoe gaat dat in zijn werk? We lezen in art. 9: *In het kader van een associatie bieden de hogescholen in het academisch onderwijs opleidingen aan die leiden tot de*

graad van bachelor, de graad van master of de graad van geaggregeerde. En in art. 89 §1: Een associatie wordt opgericht onder de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk door enerzijds één of meerdere universiteiten, waarvan er tenminste één de bevoegdheid heeft tot het aanbieden van zowel bachelor- als masteropleidingen, en door tenminste één hogeschool anderzijds; en §3, 2° lid: Indien een hogeschool ophoudt lid te zijn van de associatie of indien de associatie wordt ontbonden, dan verliest de betrokken hogeschool de bevoegdheid tot het aanbieden van academische opleidingen (...). Aan deze associaties komt dus de facto een normeringsbevoegdheid toe: hogescholen die niet geassocieerd zijn, verliezen de onderwijsbevoegdheid over hun 'masters', ook al bieden zij deze nu nog aan onder de vorm van Licentiaatsdiploma's. Deze normeringsbevoegdheid blijkt overigens ten overvloede uit hun opdrachtsomschrijving in art. 90. Dit heeft ook financiële consequenties. **Art. 91, § 1: De Vlaamse Regering sluit met de associaties beheersovereenkomsten af**

waarin bepalingen worden opgenomen inzake de evaluatie middels meetbare indicatoren van de realisatie van de opdrachten van de associatie, zoals bepaald in art. 90. (...) § 2: De Vlaamse Regering bepaalt, na advies van de VLIR en de VLHORA,⁶ de nadere voorwaarden waaronder de associaties een beroep kunnen doen op de middelen die voorzien zijn in de Vlaamse begroting voor deze beheersovereenkomsten, evenals de verdere uitwerking van de wijze waarop de in § 1 vermelde evaluatie moet plaatsvinden. Het gaat hier duidelijk om een verdeling van bijkomende werkingskredieten. Hierbij vallen een aantal fundamentele politieke en Grondwettelijke kanttekeningen te maken.

De Raad van State zegt in zijn advies over het Coensdecreet (1991), algemene opmerkingen: Zoals voor alle andere vormen van onderwijs berust ook voor het academisch onderwijs, krachtens het bepaalde in artikel 17, § 5 van de Grondwet, (het legaliteitsprincipe, NvdR.) de normeringsbevoegdheid bij de Vlaamse Raad. Wat essentieel is voor de aangelegenheid en voor het te voeren beleid moet derhalve in het decreet worden opgenomen. Delegatie van bevoegdheid aan de Vlaamse Executieve is slechts mogelijk voor zover de decreetgever de criteria aangeeft welke voor de uitwerking van de regelgeving richtinggevend zijn. (...) het bepaalde in artikel 17, § 5 verzet zich ertegen dat inzake onderwijs een delegatie van normeringsbevoegdheid zou worden toegekend aan een gedecentraliseerde openbare instelling zoals de Vlaamse Interuniversitaire Raad of aan privaatrechtelijke of publieksrechtelijke rechtspersonen zoals de universiteiten. Lees dit fragment nog eens aandachtig opnieuw, en besef goed wat het betekent. En let nu op: de Vlaamse Regering is van plan een normeringsbevoegdheid, die haar van rechtswege niet toekomt, te delegeren aan een publiekrechtelijk orgaan, één of meerdere VZW's, die daar on-

der geen beding aanspraak op kunnen maken. Bovendien koppelt zij daaraan ook nog financiële implicaties. Ge moet toch maar durven!

Bovendien wordt hiermee het Gelijkheidsbeginsel nog op een andere manier met voeten getreden. De associaties zijn immers tot stand gekomen op basis van zuilsgebonden (katholieke

instellingen) en regionalistische (provincie Antwerpen) reflexen. Daar zou op zich niks op tegen zijn, ware het niet dat deze associaties zowel op het vlak van de normering als van de financiering gevolgen hebben, zoals hoger reeds aangeduid. Wij botsen hier op volgende aanbeveling (Raad van State, advies Coensdecreet (1991), algemene opmerkingen): De verplichting van gelijkheid van behandeling in regeling welke op de decreetgever weegt, is vanzelfsprekend gericht op een realiseren van een gelijkheid in toestanden waarop de in artikel 17 van de Grondwet bedoelde personen en instellingen aanspraak hebben. (...) Men weet dat volgens de rechtspraak van het Arbitragehof - aansluitend op die van het Europees hof voor de rechten van de mens in Straatsburg - een verschil

in behandeling enkel kan worden aanvaard voor zover voor het criterium een objectieve en redelijke grond bestaat. (...) Ik wil degene nog tegenkomen die durft te verdedigen dat hieraan in het geval van de associaties - alle andere Grondwettelijke bezwaren daar gelaten - voldaan zou zijn!

“Erkenning” en “accreditatie”: een aanslag op de onderwijs- en de academische vrijheid

Het invoeren van “accreditaties” is, zoals overigens de hele Bolognaverklaring, gebaseerd op het Amerikaanse hogeronderwijsstelsel. Het betekent, kort gezegd, dat er een extern organisme wordt opgezet dat beslist of ge voldoet aan de minimale “qualiteits”-voorwaarden om een universitair diploma uit te reiken. Het Kabinet Onderwijs spiegelt zich sinds 1991 rechtsteeks aan het Nederlandse voorbeeld - zie de algemene opmerkingen van de Raad van State over het Coensdecreet (1991), § 1 -, w a a r

onderwijstechnocratisering, en de afbouw van inspraak en publieke financiering naar Amerikaans model al sinds eind de jaren '80 aan de orde van de dag zijn. Eén van de mechanismen die sinds het Coensdecreet aangewend worden om deze microbe ook in het Vlaamse onderwijs ingang te doen vinden, is het samenwerkingaccoord GENT (Gehele Nederlandse Europese Taalgebied), alwaar de Vlaamse Regering er zich toe verbonden heeft om de terminologie van beide landen zoveel als mogelijk op elkaar af te stemmen. Memorie van Toelichting Coensdecreet (1991), Hoofdstuk I, Algemene bepalingen. Naamgeving is niet arbitrair, en onder het mom van samenwerking wordt het Vlaamse hoger onderwijs ook nu weer, en nog extremer, de nefaste weg opgeduwd die Nederland blijkbaar enthousiast verder volgt (zie ook het hoofdstuk “taalregeling” elders in deze tekst). Een accreditatieorgaan heeft noodzakelijkerwijze ook altijd één of ander institutioneel statuut, omdat de erkenning der diploma's van overheidswege in het geding is: de zgn. civiele

effecten of beroepsvereisten zijn daarvan het duidelijkste voorbeeld (Advies Raad van State, Coensdecreet (1991), algemene opmerkingen, § 5). Hoe zit het met de (Grond)wettelijkheid van een dergelijke constructie?

We richten ons weer tot de Raad van State in zijn advies over het Coensdecreet (1991) art. 22: (...) de bevoegdheid, die de Vlaamse Interuniversitaire Raad aan het decreet van 21 december 1976 ontleent, wordt gevoelig uitgebreid, zozeer zelfs dat het die instelling mogelijk wordt normerend op te treden. In de algemene bemerkingen is reeds vermeld dat het toekennen van normeringsbevoegdheid aan een gedecentraliseerde openbare instelling in strijd is met het legaliteitsprincipe opgenomen in artikel 17, § 5, van de Grondwet. Overigens wordt met (...) de aan de Vlaamse Interuniversitaire Raad toegekende bevoegdheid de academische vrijheid van elke universiteit afzonderlijk in vraag gesteld. Voor de besluitvorming in de Vlaamse Interuniversitaire Raad is de unanimitéit geen regel.

Het is goed te beseffen dat de 'academisch vrijheid' volgens de Raad van State duidelijk juridische consequenties heeft, die samenhangen met de Grondwettelijke Vrijheid van Onderwijs. Dit betekent dat alle regelgevende of normerende beslissingen van de VLIR *de iure* ongrondwettelijk zijn!! En dat zijn er sinds het Coensdecreet een heel pak, zij het soms - lang niet altijd! - handig weggemoffeld achter "adviezen", of achter als zgn. **subsiidiëringsvoorwaarden** opgelegde externe "qualiteitscontroles"⁷. En er zullen er, volgens het Voorontwerp, nog een aantal bijkomen. De beslissingen *tout court* die de VLIR neemt over het haar van rechtswege correct toegekende bevoegdheidsdomein moeten, volgens het advies, om geen aanslag op de academische vrijheid der individuele instellingen te plegen (dat zou immers betekenen de Grondwettelijke vrijheid van onderwijs aantasten), **bij unanimitéit** worden genomen. Dit is ook de reden waarom de politiek uit de beginjaren van de VUB, om in de VLIR telkens en systematisch wanneer haar grondrechten in het geding waren - zelfs al telde zij als instelling toen slechts 2500 studenten! - minderheids-

standpunten in te nemen die als zodanig kenbaar werden gemaakt, zo succesvol was: de werking van dat door Leuven gedomineerde orgaan werd grondwettelijk lam gelegd. Aangezien de Leiding der VUB blijkbaar sinds lang de moed noch de kracht meer over heeft om dit principieel vol te houden, wordt het hoog tijd om het lidmaatschap van onze Alma Mater van deze in haar bedoelingen en werkwijzen ongrondwettelijke club opnieuw in vraag te stellen⁸. We herinneren eraan dat de enige keer dat de VUB op haar Grondwettelijke rechten heeft beroep gedaan (in het Kiné-dossier), zij dit proces bij het Arbitragehof op haar kousen heeft gewonnen - en dat ging dan nog rechtstreeks tegen de Vlaamse regering!

Hoeveel te meer moet dit bezwaar dan niet gelden voor de **Erkenningscommissie (art. 57)** en het **Accrediteringsorgaan (arts. 53-56)** in de voorstellen van de werkgroep Van Damme, aangezien zij die onverhopen normerende macht toebedeeld krijgen? *Het Accreditatieorgaan toetst op basis van zelfbeoordeling en de gepubliceerde externe beoordeling de kwaliteit*

en het niveau van de opleiding aan het van toepassing zijnde accreditatiekader. De accreditatie wordt verleend wanneer het Accreditatieorgaan na toetsing in redelijkheid meent te kunnen besluiten dat de opleiding aan van toepassing zijnde minimale qualiteits- en niveauvereisten voldoet. Moet ik er ten overvloede op wijzen dat de Grondwettelijke bezwaren m.b.t. het delegeren van bevoegdheden van de Vlaamse Raad naar publiekrechtelijke organen, zoals in het geval van de associaties, ook in deze context onverkort geldig blijven?

Het is ook duidelijk dat "qualiteitsbewaking" anders dan als een **subsiidiëringsvoorwaarde** (niet: criterium) binnen de huidige Grondwettelijke bepalingen niet kan. Raad van State, advies Coensdecreet (1991), art. 154: De verdeling van de werkings- en investeringsuitgaven over de universiteiten kan door de Vlaamse Executieve slechts uitgevoerd worden in zover zij het resultaat is van berekeningen waarvan de essentiële elementen bij decreet zijn vastgesteld. Het antwoord zou - overigens

ook in reactie op een critiek van de Raad in zijn Coensadvies - kunnen zijn dat de financieringswetgeving later volgt wegens te complex. Werkgroep Van Damme: *De voorgestelde teksten zijn nieuw en autonoom. Zij wijzigen niet alleen de bestaande decreten, maar bouwen een nieuw decreet op... De voorliggende tekst bevat alleen 'Titel I - De structuur van het hoger onderwijs. Titel II en Titel III 'Financiering Hogescholen en Financiering Universiteiten' zullen later nog volgen.*

Dit snijdt echter geen hout. De in dit ontwerp van 'Structuurdecreet' voorgestelde maatregelen leggen immers duidelijk een aantal mechanismen vast waarbinnen de toekomstige financiering zal moeten worden uitgewerkt. En het zijn juist deze mechanismen die - dat is althans wat we hierboven menen te hebben aangetoond - flagrant in strijd zijn met dat fameuze stukske papier, Belgische Grondwet genaamd. Het verlies van 'accreditering' betekent automatisch het verlies van de betreffende onderwijsbevoegdheid (art. 56). Niet-accreditering betekent ook niet-opname in het Hoger Onderwijsregister (art.

58). Over het opstellen van dergelijke lijstjes met 'erkende opleidingen' heeft de Raad vN State het volgende te zeggen (Advies Coensdecreet (1991), art. 19 & 20): *Uit de beoogde regeling moet volgen dat de opleidingen welke niet of niet langer op de lijst van de Vlaamse Executieve voorkomen, niet meer kunnen gefinancierd worden en dat de academische graden waartoe zij leiden, niet meer kunnen verleend worden. Op die manier wordt aan de Vlaamse Executieve de bevoegdheid verleend om direct in te grijpen op een van de essentiële punten van de inrichting en de financiering van het academisch onderwijs. Volgens artikel 17, § 5, van de Grondwet is een zodanige interventie voorbehouden aan de Vlaamse Raad, tenzij in het decreet richtinggevend elementen voor die delegatie worden ingebouwd. Volgens de gemachtigde (van de Vlaamse Executieve, NvdR.) is die delegatie aan de Vlaamse Executieve bedoeld als een noodzakelijke budgettaire rem met betrekking tot dewelke het quasi uitgesloten is vooraf richtinggevend criteria aan te geven⁹. Die uitleg neemt niet weg dat met de bepaling (...) aan*

het bepaalde in artikel 17, § 5 van de Grondwet wordt voorbijgegaan. (...), m.a.w., aan de volheid van onderwijsbevoegdheid die de instellingen krachtens artikel 17 toekomt, kan ook om budgettaire of organisatorische redenen, niet zomaar worden voorbijgegaan. Dit wordt overigens ten overvloede bewezen door het feit dat Nederland, dat een groot deel van de alhier op stapel staande hervormingen reeds eind de jaren '80 doorvoerde, daarvoor zijn Grondwet moest wijzigen, en in plaats van het aequivalent van onze Vrijheid van Onderwijs, een principe van "qualiteitsbewaking" in zijn Grondwet inschreef!

Tenslotte dient nog onder de aandacht gebracht dat met de voorgestelde regeling ook de Grondwettelijk gegarandeerde keuzevrijheid van de individuele student, die naast ideologische ook financiële en regionale implicaties heeft, op de helling wordt gezet. Niet alleen is er geen enkele garantie dat de Vrijheid van Onderwijs uitgeoefend kan blijven worden onder het regime der accrediteringen - laten we eens hypothetisch denken: stel dat de KUL een

aantal belangrijke studierichtingen verliest wegens "niet kwaliteitsvol genoeg". Wat moet een katholiek gezinde student dan doen die zijn Grondwettelijk gewaarborgde Vrije Keuze wil uitoefenen? Naar de VUB komen, waar er "meer kwaliteit" aanwezig is? (Ik zei het al: we denken hypothetisch!) Bovendien ontstaat er in het huidige ontwerp niet alleen vanuit de Grondwettelijke keuzevrijheid, maar ook vanuit de rechtszekerheid een nijpend probleem voor studenten die ingeschreven zijn aan een instelling die om welke reden dan ook haar accreditatie verliest. Art. 56 stelt immers: *Voor studenten die binnen deze termijn*

BOLOGNA - 10 JAAR LATER ...

de opleiding niet hebben voltooid sluit de instelling een overeenkomst met een andere instelling die de betreffende opleiding kan aanbieden - het geval dat er zo geen zou zijn, laten we voor het gemak buiten beschouwing, NvdR. -, over de wijze waarop deze studenten in de andere instelling hun opleiding kunnen voltooien. Van de KULAK naar de VUB: allen daarheen!

De "taalregeling": op naar nieuwe vormen van cultureel-wetenschappelijke kolonialisering

De ééntaligheid van het gewestelijk grondgebied is Grondwettelijk gewaarborgd¹⁰. Niettemin maakt de Grondwet voor bepaalde aangelegenheden waaronder bestuurszaken en het onderwijs, een "taalregeling" mogelijk (art. 59 Grondwet). Deze bevoegdheid is vanzelfsprekend beperkt, en tast in geen geval de aanspraken die een burger kan maken op door van overheidswege georganiseerde of gesubsidieerde voorzieningen in zijn eigen taal, en op alle niveau's. De schrijvers van het Coensdecreet beseften overduidelijk dat ze zich op zéér glad ijs begeven. In de Memorie van Toelichting bij het Coensdecreet (1991) lezen we over de Onderwijstaal: *(In dit ontwerp van decreet) wordt een nieuwe bepaling opgenomen over de onderwijs- en bestuurstaal (...). Hierin wordt een subtiel en zeer delicaat evenwicht gezocht. Enerzijds is er de evidente noodzakelijkheid om het Nederlands verder als wetenschappelijke taal te ontwikkelen en te gebruiken. Anderzijds bestaat de behoefte om de Vlaamse studenten een grotere "wetenschappelijke" talenkennis bij te brengen zodat ze (...) ten volle kunnen deelnemen aan de onlangs op gang gekomen mobiliteit van de Europese studenten en zich soepel kunnen inschakelen in de internationaliserende arbeidsmarkt van hogeropleiden.*

Dit laatste is de eigenlijke motivatie achter de nog voorzichtige maatregel, die volledig paste in de verdergaande instrumentalisering van het hoger onderwijs in de door de ERT gewenste richting van toeleverancier van adapteerbare, hoog opgeleide krachten voor de arbeidsmarkt¹¹: Art. 61 Coensdecreet stelt dat op tweede cyclusniveau - en buiten de speciale programma's voor buitenlanders en de

studierichtingen die een vreemde taal tot voorwerp hebben om - opleidingsonderdelen ten belope van een decretaal vastgelegd maximum van 20 % in een andere taal zouden kunnen worden gevolgd of gegeven, *onverminderd het recht van een student om een hele academische opleiding van de tweede cyclus in het Nederlands te volgen en (...) examen af te leggen.* Indien men daar zou van afstappen is het Grondwettelijke recht op onderwijs in eigen taal immers niet meer gegaandeerd. In Nederland, waar dergelijke Grondwettelijke garanties niet bestaan, ging men ineens een heel stapje verder: om "mee te kunnen" met de "internationalisering" stelde de toenmalige Onderwijsminister Ritzen koud-

weg voor het Engels in te voeren als enige onderwijstaal aan de Nederlandse universiteiten! Op de storm van protest die hij daardoor - niet in het minst vanuit Vlaanderen - ontkende, reageerde hij door gedeeltelijk zijn start in te trekken. *Alle fracties (...) (met uitzondering van de VVD - de liberalen, NvdR.) verzetten zich tegen het voorstel van Ritzen. De Kamer vreest dat in Nederland een (culturele) bovenlaag zou ontstaan die zich niet meer op de eerste plaats in het Nederlands uitdrukt. Dat alle Nederlanders, ongeacht hun vreemde talenkennis, wetenschappelijk onderwijs kunnen volgen of geven, acht de Kamer bovendien belangrijker dan het aantrekken van wat meer buitenlanders.*

Ritzen zelf nuanceerde zijn uitspraak. "Ik heb alleen bedoeld dat een uitbreiding van het aantal Engelstalige colleges wenselijk is", aldus de minister van Onderwijs en Wetenschappen.¹²

Maar het kwaad was geschied. De verengelsing van het curriculum, begonnen met "een uitbreiding" van het aantal Engelstalige colleges, is er mee geëindigd dat sinds dit academiejaar een aantal Nederlandse universiteiten hun curricula zeker in de hogere jaren

blijken. Voor bacheloropleidingen mag het geheel van deze opleidingsonderdelen uitgedrukt in studiepunten per academiejaar (...) niet meer dan 20 studiepunten bedragen. (sic!!) Dat betekent dat masters (licenties) volledig in het Engels - want laten we eerlijk zijn, daarover gaat het - kunnen worden gedoceerd, en bachelors (kandidaturen) gedeeltelijk, zonder dat de taalvrijheid van de student op alle niveau's gegarandeerd wordt. Het is toch verbijsterend om te zien hoe die

globalisering' hoe langer hoe meer het Engels als voertaal opleggen - publicaties in het Nederlands, van welk niveau ook, tellen niet mee in de beoordeling van uw wetenschappelijk dossier. Integendeel, ze doen er alleen maar schade aan! (opgetekend uit de mond van een VUB-prof, NvdR.). Dit soort toestand zou bij wet verboden moeten worden, als we het ernstig menen met het vrijwaren van het Nederlands als wetenschappelijke taal - maar ook door de lafheid en het gebrek aan

verplicht en uitsluitend in het Engels aanbieden. Het is niet toevallig dat wij in het ontwerpdecreet van de werkgroep Van Damme gelijkaardige voorstellen terugvinden. Of wat moeten we anders denken van bepalingen als art. 84, § 1, 4°: [de opleidingstaal in de bachelors en de masters is het Nederlands, behoudens] *opleidingsonderdelen die in beperkte gevallen en door een expliciet gemotiveerde beslissing van het instellingsbestuur in een andere taal dan het Nederlands worden gedoceerd; uit de motivering moet de meerwaarde en de functionaliteit van een andere taal voor de opleiding*

Vlaamse "bewindsvoerders" (ze horen toch zo graag die Hollandse terminologie) blijkbaar denken dat hun wufte beslissingen het Grondwettelijk recht op onderwijs in eigen taal zomaar aan de kant zet?!

En laat u niet misleiden door zinnertes als "expliciet gemotiveerd". Met dit wetsontwerp, voorspel ik u, zijn volgend jaar alle richtingen van de faculteit Wetenschappen aan de VUB geheel of gedeeltelijk verengelsd. Niet alleen omdat de eigen, interne beoordelingsmechanismen en "qualiteitsmeters" onder druk van de 'wetenschappelijke

zelfrespect, gecamoufleerd als "internationale ingesteldheid" en "pragmatisme" van de Vlaamse intellectuelen in het algemeen, en van ons academisch personeel in het bijzonder. Het feit dat velen onder hen nooit geraakt zouden zijn waar ze nu zitten, als vorige generaties niet precies die taalstrijd hadden gevoerd, maakt dit gebrek enkel maar des te schrijnender.

Bovendien is het logische en onvermijdelijke gevolg - dit was één van de fundamentele bezwaren van de Nederlandse Kamer in 1990 - de verengelsing op korte termijn van het "betere" deel

van de middelbare scholen. Het argument zal zijn dat zij die meewillen al vroeg genoeg met de nieuwe voertaal in aanraking moeten komen, om op het niveau van een *native speaker* te kunnen meespreken¹³. Dat dit geen fantasietje is dat ontspruit aan mijne paranoïde kop, moge blijken uit het feit dat Vanderpoorten zich voor haar beleid expliciet baseerd op een studie, uitgevoerd in 1998, waaruit moet blijken dat kindjes opgevoed in "anderstalige" klassen daarvan absoluut geen problemen ondervinden. En o ja, de studie had nagenoeg uitsluitend betrekking op Engelstalige landen, waarin hetzij minderheidsgroepen bestudeerd werden die zich probeerden in te passen in hun nieuwe omgeving, hetzij kinderen van het betere volk, die uit "leisure" wat aan vreemde-talen-leren gingen doen¹⁴. Benieuwd tot welke categorie de Vlamingen aan de Vlaamse scholen en universiteiten binnenkort zullen behoren!

Ik zou daartegenover wat tastbare, nog vers in het geheugen liggende historische ervaring willen stellen, bij monde van een citaat in het Frans:

"L'Etincelle", het orgaan van de socialistische onderwijsbond van de Brusselse agglomeratie, formuleert het taalprobleem in het onderwijs zo:

"Le plus grand malheur pour un écolier de la bonne ville de Bruxelles c'est d'être pauvre et flamand. Celui-ci est certain d'échouer finement dans une classe d'abnormaux; 99% des abnormaux sont pauvres et 85% sont flamands. Le seul moyen employé à Bruxelles pour 'créer' des anormaux et des arrières pédagogiques consiste à confier l'enfant flamand à un instituteur ou une institutrice qui lui parle exclusivement français. Le moyen est radical."(1921)¹⁵ **Vervang Français door Engels**, en ge hebt een beschrijving van den toestand waarin wij ons over pakweg tien jaar opnieuw zullen bevinden.

Een besluit, dat naar de aard der zaak enkel voorlopig kan zijn

Zij die denken dat het hiermee wel eindelijk gedaan zal zijn, willen we snel uit de droom helpen. Niet enkel werd het Coensdecreet uit 1991, dat ons gepresenteerd werd als dé grote vernieuwing van het Hoger Onderwijs die de universiteiten klaar zou stomen voor de

eenentwintigste eeuw - de "kennismaatschappij" en het "levenslang leren", toen nog Permanente Vorming genoemd - , al in 1997 volledig op de helling gezet door de plannen van toenmalig Bijzonder Commissaris Baron ex-KUL-rector Dillemans¹⁶, maar we kregen ondertussen ook het fameuze Wijzigingsdecreet X, waarvan de voornaamste doelstelling - het verder uitrollen van het statuut en de academische vrijheid van het personeel - ook werd bereikt, op onze taloor. De gevolgen daarvan laten zich overigens nu reeds op dramatische wijze gevoelen. Deze logica zal ook niet stoppen bij dit Voorontwerp van Bolognadecreet. Over het kredietpuntensysteem lezen we bij Van Damme het volgende: *Voor de volledigheid weze vermeld dat de voorliggende tekst nog steeds uitgaat van de bestaande organisatie in studiejaren. Dit vergt nog nader vertaling in dit voorontwerp. Bologna houdt ook de invoering van een creditsysteem in, maar de werkgroep achtte het in deze fase niet aangewezen deze fundamentele omschakeling reeds door te voeren.*

De 'semestrialisatie', die bij bevragingen onder VUB-studenten, zelfs in de Toegepaste Wetenschappen, altijd duidelijk werd verworpen - met als hoofdargumenten de **toenemende studiedruk, de verbrokkeling van het curriculum en de antisociale consequenties** (werkstudenten) -, en die nu door bepaalde milieus in onze Alma Mater met Bologna als excuus wordt doorgedrukt, is dus geenszins een onvermijdelijkheid, noch een in het ontwerpdecreet voorziene verplichting. De vijanden van het VUB-project zijn altijd talrijk geweest, ook binnen haar eigen muren. Zo zijn deze bepaalde milieus de slaafse wegbereiders ener ontwikkeling, waarvan de decreetschrijvers zelf zeggen dat ze er wel het begin van zien, maar niet het einde: *Kortom: het voorliggende voorontwerp van decreet is een eerste bouwsteen, er volgen er nog andere die alle samen gaandeweg de bestaande regelgeving zullen vervangen. Ook het hele personeelsbeleid en de sociale voorzieningen voor studenten zullen in de toekomst aan bod moeten komen.* Van wat ons daar te wachten staat - er wordt niet voor niets opgemerkt dat de invoering van "credits" draconische gevolgen zal hebben voor zowel het

personeelsstatuut als voor de studie-financiering en de beurzen - kunnen we een glimp opvangen wanneer we ons de betekenis van de belangrijkste ingreep die in de financiering der universiteiten is doorgevoerd sinds de financieringswet Vermeylen (1971) realiseren: de volledige **ontkoppeling van de bedragen der werkingskredieten van het aantal ingeschreven studenten**. Vanderpoorten komt hiermede volledig tegemoet aan de wensen van Leuven, zoals verwoord door KUL-rector Oosterlinck: *Als Vlaanderen (sic) wil dat de KUL uitgroeit tot één van de topuniversiteiten n Europa, dan dient de overheidsfinanciering gedeeltelijk of helemaal losgekoppeld te worden van het aantal studenten. Dit lijkt in te druiven tegen de democratisering van het onderwijs, maar dat is een verkeerde perceptie. Beide zijn zeer goed samen te realiseren, maar wellicht niet binnen één en dezelfde universiteit*¹⁷. Afgezien van het feit dat uit de formulering duidelijk blijkt dat Leuven heden *niet* de status van topuniversiteit bekleedt - een gevolg van het nog steeds geldende Grondwettelijke gelijkheidsbeginsel, dat uitsluit dat instellingen een "voorkeursbehandeling" krijgen, op grond van **intrinsiek subjectieve criteria** zoals "qualiteit", moeten we vaststellen dat de neo-liberale verslaving aan efficiëntieredeneringen en geldgewin ertoe leiden dat het Kabinet Vanderpoorten niet enkel de bewuste uitlevering van de laatste restanten van ons ooit degelijk en toch in zekere mate "humanistisch" onderwijssysteem aan de grootindustrie voorbereidt, maar tevens zonder scrupules ook aan de meest reactionaire vleugel van de catholieke machtsgroep in dit land, die onder het mom van de 'ontzuiling' de belangen van een gelijkgestemd patronaat met alle plezier wil helpen realiseren, zolang zij maar de middelen krijgen om hun opnieuw sterker wordend intellectueel monopolie uit te bouwen en te handhaven.

Als uitsmijter nog dit:

De werkgroep heeft misschien een stukje consistente of volledigheid opgeofferd aan snelheid. Eenieder vond het immers belangrijk snel een breder publiek te informeren. ... De grote lijnen zijn nochtans voldoende duidelijk uitgezet.

Mij is verteld dat er sinds kort ook "studentenafgevaardigden" mee aan tafel zitten, voor de verdere uitwerking van dit ontwerp van decreet. Zij zijn gestuurd door de Vereniging Van Vlaamse Studenten, een orgaan dat sinds jaren volledig gedomineerd wordt door Leuven, en in de studentevertegenwoordiging zowat dezelfde rol speelt als de VLIR voor de universiteiten. Het lijkt mij duidelijk dat de bedoeling hiervan enkel is, aan dit document een valse schijn van "representativiteit" te geven, en dat de enige juiste politiek van zoxel de studenten-gemeenschap als van de academici te weigeren aan dit spelletje mee te doen. Ik hoop in dit artikel te hebben aange-toond dat wij, de leden van de Univer-sitaire Gemeenschap, alle wapens in huis hebben voor het voeren van een juri-disch-Grondwettelijke geurilla, wat ook de houding van onze "Leiding" of onze "vertegenwoordigers" moge zijn.

Karin Verelst
 Doctoraatsstudent Letteren en
 Wijsbegeerte
 Vrijwillig Wetenschappelijk Mede-
 werker FUND-CLEA
 kverelst@vub.ac.be

Post-scriptum: er zijn een boel themata in dit ontwerpdecreet die elk een bespreking waard zijn, maar die wegens plaats- en tijdsgebrek niet aan bod zijn kunnen komen. Ik noem slechts: het verdwijnen van het bisrecht, de inschrijvingsgelden - die worden *variabel*, het onduidelijke statuut van de Deliberatiecommissie, etc. etc. We hopen hierop bij een volgende gelegenheid nog terug te kunnen komen. Maar ik raad u alvast aan: lees het ontwerodecreet, en bereid u voor op **strijd**.

¹ **Gebruiksaanwijzing bij deze tekst: citaten** staan cursief, **belangrijke uitspraken of begrippen** in het vet, en alle **juridische verwijzingen** onderstreept.

² Het is inderdaad zo dat de economische belangen van de door de WHO (dat wil *de facto* zeggen: de Amerikanen) nagetreefde "wereldwijde onderwijsmarkt" immens zijn. De verschillende Europese wetgevingen hebben de Europese landen, beschermd door het E.E.G.-Verdrag, tot op heden succesvol

buiten deze evolutie gehouden. En men kan zich afvragen of men dat niet beter zo zou houden: *The nature of the world today is that we can't send the marines into a country that we may have an intellectual property dispute with...* Bruce Lehman, US Commissioner of Patents and Trademarks, in een toespraak tot Amerikaanse volksvertegenwoordigers, Patents legislaton Hearings before (...) the Committee on the Judiciary, House of Representatives, 104° Congress, 1° session, 1995. Aangehaald in S. Sterckx, *De ethiek van octrooiering*, doctoraats-thesis, RUG, 2001, p. 275.

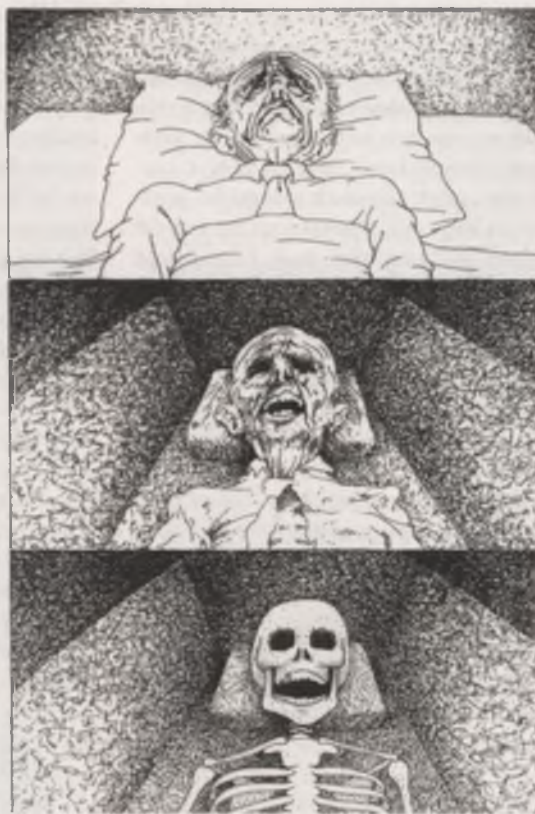
³ K. Verelst, "De Catastrofe van Bologna", *De Moeial*, nr 2, 18de jaargang, december 2002.

⁴ G. Haug, *Trends and issues n learning structures in hgher education in Europe. Revised fter the Bologna meeting*, Project CRE in opdracht van de Europese Commissie, 1999.

⁵ Het feit dat er ook masters ('advanced masters') bestaan die enkel gevolgd kunnen worden na het behalen van een ander masterdiploma, verandert daar niets aan. Dit is niet wezenlijk verschillend van de situatie die hier te lande tot 1991 bestond met de graden 'licentie' en 'speciale licentie'.

⁶ Vlaamse Inteuniversitaire Raad en Vlaamse Hogescholenraad, red.

⁷ De "vrijwilligheid" van de keuze maakt hier niet uit, aa,gezien het geen individuele instellingn meer betreft - cfr. de discussie over de besluitvorming binnen de VLIR, verder in deze tekst. Overigens kunnen bij die 'vrijwilligheid' even-goed kanttelingen worden gemaakt: het is een publiek geheim dat het docentenkorps van de Katholieke Hogeschool Brussel - Campus Nieuwland in meerderheid gewonnen was voor een associatie met de VUB, terwijl het instellingsbestuur onder druk van de katholieke koepel uiteindelijk

toch de 'juiste' - c.q. katholieke - keuze heeft gemaakt.

⁸ *Tenslotte kan men niet eraan voorbij dat de talrijke regelen van organisatie en werking wlke in het ontwerp zijn opgenomen, voor de vrije universiteiten even zo veel beperkingen uitmaken op het stuk van de grondwettelijk beschermde vrijheid van de persoon en van de vereniging dat zij ten aanzien van de Grondwet, zonder dat zulks voor de vorm uitdrukkelijk moet worden geformuleerd, niet dan als financieringsvoorwaarden kunnen worden aangemerkt. Advies Raad van State Coensdecreet (1991), art. 60.* Ben ik dan echt de enige die dit advies heeft gelezen?!

⁹ K. Lefever, "De VLIR moet ontbonden worden!," *De Moeial*, academiejaar '92-'93.

¹⁰ De onderliggende, maar onuitgesproken reden is natuurlijk dat kwantitatieve 'qualiteitscriteria' in de grond even arbitrair zijn als 'peer-review', met dit verschil dat het laatste, naast traditie, ook publieke discussie en erkende subjectiviteit met zich meebrengt en bijgevolg het terrein van de interne zelfbevraging en het onderlinge vertrouwen niet te buiten treedt, terwijl het eerste aanspraak maakt op een valse "objectiviteit", die de

wettelijke grondrechten en de politieke besluitvorming buiten werking probeert te stellen. De Vlaamse Regering maakt - naar Amerikaan-Nederlands model - systematisch misbruik van dit gegeven.

¹¹ Dat de decreetale taalregeling van de Gemeenschap ook geldt voor de instellingen VUB en KUB op het grondgebied van het tweetalige Brussels Hoofdstedelijke Gewest, wordt door de Raad van State in een omstandige argumentatie uiteengezet. Advies Raad van State Coensdecreet (1991), art. 60.

¹² We mogen vooral niet vergeten dat het Coensdecreet een wettelijke vertaling was van de inhoud van het Memorandum on Higher Education, gesteund door de katholieke lobby en door de Europese industrie (ERT). Het feit dat het Memorandum er uiteindelijk niet gekomen is, doet niets af aan het feit dat beide documenten deels gelijktijdig en door dezelfde mensen (in Leuven) werden voorbereid!

¹³ ANC-nieuwsbrief, nr. 1, februari 1990.

¹⁴ Gehoord uit de mond van prof. Flammé, adjunct-kabinetschef en jurist van de VUB, op een Bolognadebat.

¹⁵ W. Decoo, Vreemde taal als instructietaal - Onderzoek uitgevoerd in opdracht van het Departement Onderwijs, OBPWO 96 09, 1998.

¹⁶ R. Van Alboom, De Verbeulemansing van Brussel, Instructieve Omroep BRT, 1990. pp. 136, 137.

¹⁷ *Het Coensdecreet was bewust voorzichtig opgesteld, om de academische wereld niet te zeer te schokken*, aldus Dillemans in zijn fameuze tweede "voortgangsrapport". We wensen eraan te herinneren dat wij, reeds ten tijde van Coens, met ondubbelzinnige klaarheid de ware aard van de nagestreefde hervormingen hebben blootgelegd (zie de perstekst: "Het einde van de Universiteit", december 1990). We herinneren ons ook nog de vele meewarige reacties in de 'weldenkende' academische gemeenschap op deze "overdreven, complottistische" analyse.

¹⁸ Onder het mom van "qualiteitsbewaking" en (op anonieme enquêtes gebaseerde) "studenteninspraak" worden prof-

fen en wetenschappelijke medewerkers aan een hoe langer hoe autoritairder keurslijf van "meetbare" prestaties en aanpassing aan onuitgesproken, maar alleszins conformerende gedragsnormen onderworpen. Waar dit toe kan leiden hebben we recent nog gezien, toen Zijne Leeghoofdigheid **Ben Van Camp met kennelijke appetijt de nieuwe tuchtprocedures aanwendde om in een recordtempo prof. Frieda Vandenabeele uit haar ambt te laten ontzetten** - twee jaar voor haar pensioen!! - op grond van een klacht van twee studenten die door haar gebuisd waren. Het excuus was dat ze gedronken zou hebben. Vandenabeele is een wereldautoriteit op het vlak van de Cypriotische archeologie, en heeft in die hoednigheid vele generaties VUB-studenten gevormd. Het pijnlijkste is, dat dit alles kon gebeuren met medeweten van haar collega's die, op een individuele uitzondering na, hebben nagelaten tegen deze aanslag op hun rechten in het algemeen en op hun collega in het bij-

zonder, krachtig te reageren. Hiermee is een fatale logica definitief in gang gezet, want als verondersteld drankmisbruik op grond van een klacht van twee gebuisde studenten al voldoende is om buiten te vliegen, waarom dan niet het feit dat ge de verkeerde etablissementen bezoekt, de verkeerde mensen frequenteert, de verkeerde uitspraken doet, de verkeerde plastrons draagt, de verkeerde politieke overtuiging hebt? Het aantal voorbeelden van dergelijke gevallen in de Angelsaxische wereld is ondertussen legio. Wij zullen in een volgende Moecial, dossiers bij de hand, een nader licht werpen op enkele concrete voorbeelden van de (sinds het aantreden van Van Camp nog versnelde) degeneratie waaraan onze Universitaire Gemeenschap op alle vlakken onderhevig is. Wat de toekomst van de studentengemeenschap betreft, verwijs ik naar het artikel De Nieuwe SOR: Sector Opdoeking en Rationalisatie, elders in deze Moecial.

¹⁹ Oosterlinck in De Morgen van 18 januari 1999.

't is weer feest!!!!

De feestelijke receptie op **7 februari**, 19.00 u in de onthaalruimte van gebouw Y waar de nieuwe commissie voor buitenlandse studenten aan het publiek wordt voorgesteld, zal als u dit onder ogen krijgt al voorbij zijn. bij deze was u toch van harte uitgenodigd. Maar misschien haalt u nog net de officiële voorstelling, vergadering, receptie en/of dikke fuif in Jette : **13 februari 2002**

Receptie verzorgt dor UCOS, muziek door Global Beats.

Gratis inkom, gratis vervoer voor eterbekenaars (heen en terug)

Ogen open voor nadere informatie, of een mailtje naar forstis@vub.ac.be

De CIFS heeft een engelstalige discussielijst, waar iedereen welkom is. Mailtje naar: majordomo@listserv.vub.ac.be met in de boodschap "subscribe forstislist end".

Interview

...MET JOHAN LEMAN

Woorden als 'etniciteit', 'afkomst', 'geloofsovertuiging' en 'levensopvatting' zijn nu meer dan ooit de kernwoorden van hedendaagse issues. Een fundamentalist die helemaal het oosten kwijt was, bracht de torenhoge Amerikaanse ego een flink deuk toe, in Palestina en Israël wordt de knoop mettertijd strakker aangetrokken en niet ver van ons bed gaat het over stemrecht, een fel besproken sociologisch onderzoek en een regering die met haar handen in het haar zit inzake de extreemrechtse opmars. Guy en de zijnen staan er niet alleen voor, ze worden bijgestaan door het Centrum voor gelijkheid van kansen en racismebestrijding. Het Centrum zag het licht in 1993, na voorstellen van het Koninklijk Commissariaat voor het Migrantenbeleid. Sinds den beginne staat **Johan Lemman** aan het hoofd van het Centrum. Hij is een antropoloog die graag boeken leest, aan sport doet en in zijn vrije tijd aan de KU Leuven doceert. Ooit verklaarde hij dat indien hij vandaag de dag jong zou zijn, hij wellicht een skater was geweest. Reden genoeg om een gesprek met de man aan te gaan. De Moecial werd ontvangen met de woorden: "Korte interviews zijn de beste interviews." Het zou een gesprek van anderhalf uur worden...

Op de website van het centrum staat te lezen dat het centrum advies en aanbevelingen verstrekt aan de regering. Hoe verloopt de communicatie met de huidige regering die praat op haar open debatcultuur en vrije communicatie?

Johan Lemman: De communicatie met de huidige regering verloopt goed, maar er wordt niet meer gewerkt met een interministeriële conferentie. Vroeger werd er gewerkt met een zo'n conferentie voor het migrantenbeleid, zoals er nu nog altijd een is voor sociale integratie. Zo'n conferentie is een forum waar ministers bij

elkaar komen met een agenda waarin de verschillende voorstellen gegroepeerd worden. Men discussieert dan bijvoorbeeld over de timing om de zaken op het vlak van de gewesten en de federalen op elkaar af te stemmen. Vroeger waren er per jaar een tiental conferenties en het Centrum bracht daarover een nota met de stand van zaken, de verschillende voorstellen en mogelijke suggesties. Zo kregen de ministers een goed zicht op de agenda van hun collega's. Het was wel zo dat wanneer een belangrijke minister moeilijk deed over een voorstel, men de voorstellen bleef opschuiven naar een volgende conferentie. Maar als ik

de balans moet opmaken, komen er twee voordelen naar boven. Het was zo dat dingen van de grond krijgen belangrijker was dan ze af te remmen en je had een vrij goed overzicht. Nu komt de communicatie vrijwel altijd op informele wijze tot stand.

We zijn ondertussen al Zeven Zwarte Zondagen verder. Houdt u uw hart vast voor de volgende verkiezingen?

Johan Lemman: Indien er een duidelijk rechtse partij zou zijn dan zou het Vlaams Blok een deel van zijn kiezers verliezen. Hoewel het voor mij een

onbekende is, denk ik dat de partij van Geert Bourgeois, de Nieuw-Vlaamse Alliantie, deze rechtse niche zal vullen. Het succes van een partij hangt af van een reeks factoren, zoals bijvoorbeeld de persoonlijke kwaliteiten van diegene die de partij belichaamt. Stel dat er plotseling een figuur bijkomt met een zekere charisma dan zal dat kiezers aantrekken. Het succes is ook afhankelijk van de prestatie van de concurrent en ze wordt gemeten aan de hand van kleine verschuivingen. Mijn indruk is dat de partijen momenteel vast zitten aan hun cliënteel en dat bij verkiezingen het zeer kleine verschuivingen die teruggaan naar be-

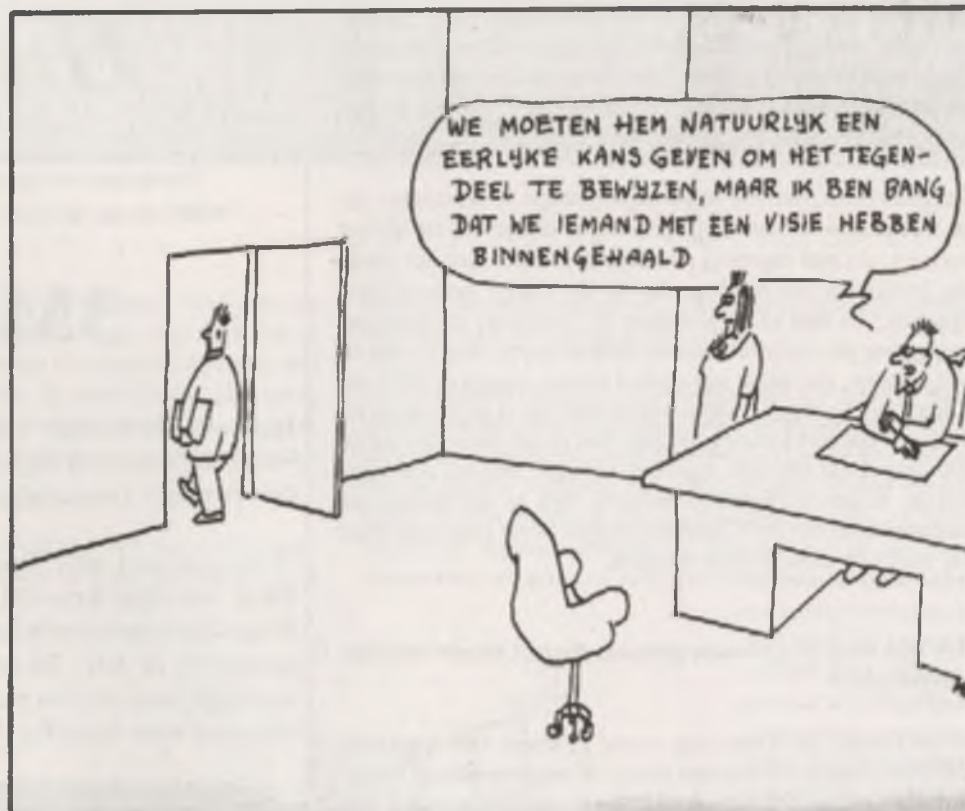
paalde crisissen en de emotionaliteit van het moment, die maken dat een partij plotseling enkele procenten stijgt of daalt. Herinner u de dioxine crisis. Ik ben geneigd te denken dat het Vlaams Blok stabiliseert, afhankelijk van de prestaties van de N-VA. Volgens mij zullen de kiezers die niet zo gelukkig waren bij het Blok zich thuis voelen bij de partij van Bourgeois.

In het overzichtsverslag na de eerste zes jaren werking van het Centrum bevestigt u de noodzaak van het invoeren van het migrantenstemrecht. Waarin ligt volgens u die noodzaak?

Johan Leman: Binnen het integratiebeleid heb je niet één zaligmakend principe. Naar mijn mening zijn tewerkstelling en scholing de belangrijkste factoren binnen dat beleid. Het stemrecht is geen must, dat weet ik ook, maar we zitten in een evolutie binnen Europa. Een van de fundamentele waarden binnen dat Europa is de equal treatment. Wanneer er sprake zal zijn van een Europese grondwet dan zal die equal treatment zeker ter sprake komen, dat kan je zo voorspellen. Het zit in de logica zelf. Waarom zou je dit in België op politiek vlak niet toepassen als dit de logica is van verschillende landen binnen Europa. Sommige migranten zullen niet eens willen stemmen eens dat migrantenstemrecht er is. Maar laat ons eerlijk zijn, niet alle Belgen staan te springen om te gaan stemmen. Mijn punt is: druk die equal treatment door. Door het stemrecht toe kennen geef je een signaal van volledige gelijkberechtiging. De manier waarop men de naturalisatie hier altijd koppelt aan stemrecht is niet altijd juist.

Daarover zegt de VLD dat de buitenlander zijn integratiewil het best kan tonen door de Belgische nationaliteit aan te nemen.

Johan Leman: De vooropstelling is waarschijnlijk juist. Kijk, het kiezen van een nationaliteit is een individuele

akte van een individu en je moet dat loskoppelen van de emotionaliteit. Men heeft loyaliteit en men heeft emotionele bindingen. Je gaat dat niet verliezen door een andere nationaliteit aan te nemen. Bon, door het toekennen van het stemrecht geeft de maatschappij een signaal. De maatschappij zegt dan duidelijk: "Iedereen die hier verblijft, valt onder de equal treatment. Men zal niet gediscrimineerd worden." Dat wordt het ethos waarlangs het Europees burgerschap zich meer en meer zal uiten. In het geval van nationaliteit zet het individu de stap en drukt daardoor zijn integratie symbolisch uit.

De VLD gaat ervan uit dat de kiezers in een reflex op het Vlaams Blok zullen gaan stemmen.

Johan Leman: Ik begrijp dat het voor de VLD moeilijker is om over dit onderwerp een uitgesproken mening te hebben, aangezien ze kiezers hebben die er gevoelig voor zijn.

CD&V is er ook niet echt voor te vinden.

Johan Leman: Pas op, het hangt er in beide gevallen vanaf wie! De CD&V

en de VLD zitten in dezelfde patstelling. Er zijn in die twee partijen mensen die voor en mensen die tegen zijn. Daarom niet pertinent voor en pertinent tegen, er is nog een gradatie. Ik hoop gewoon niet dat ze de kwestie jaren zullen laten aanslepen. Het beste wat je kan doen is de appel doorbijten en het stemrecht toekennen. Daarbij moet je rekening houden met de achterban en mag de naturalisatieprocedure voor een deel herbekend worden want die mag op bepaalde punten wat realistischer.

Tegenstanders van de snel-Belg-wet zeggen dat die wet alleen maar de criminaliteit ten goede komt.

Johan Leman: Ze hebben gelijk als ze zeggen dat kansen verhogen, maar de fraudes zijn niet gebeurd op basis van de snel-Belg-wet. Ze zijn gebeurd voor die wet was ingevoerd. Anderzijds, voor een fraude moet je met zijn tweeën zijn. Je moet hoe dan ook bij zo'n zaken van binnenuit geholpen worden. Het probleem situeert zich dus daar niet, het probleem heeft te maken met de controle op de administratie en op de politiediensten. Eens die twee zaken correct werken, is fraude niet zo gemakkelijk, hoor.

Ondanks alle heisa veegt de eerste minister het thema van tafel, aangezien het niet in het regeerakkoord staat. (Dit gesprek vond plaats voor de politieke rel die ontstond nadat Karel De Gucht dit herhaalde toen de Senaat vier voorstellen op tafel had liggen.)

Johan Leman: Het zou mij eerlijk gezegd verwonderen als de wet er zou komen. Dit zijn dingen die je beslist bij het vormen van een regering en als je discussie naar het einde toe beslist is het evident dat je de zaken bemoeilijkt. Waarom? Er zijn altijd winnaars en verliezers en niemand gaat graag als verliezer naar de verkiezingen. Stel nu dat de wet er komt, dan zal er een opbod komen tussen de SP.A en Agalev om te zeggen wiens verdienste het is geweest en de VLD zal dat niet kunnen zeggen. Het is om die reden dat ik u voorspel dat het zeer moeilijk zal zijn. Het zal dus voor een de volgende regeringsvorming zijn en dit dankzij de inspanningen die het Centrum eertijds heeft geleverd want dat mag òòk eens gezegd worden.

Het zijn toch de groenen geweest die het thema hebben aangekaart?

Johan Leman: Er is een stap vooraf geweest. Het stemrecht kon niet toegekend worden tenzij er een tweederde meerderheid gevonden werd om de grondwettelijke grendel weg te halen. Het was een situatie waarbij het stemrecht niet kon toegekend worden via de gewone wet. Tijdens de vorige regering was er een discussie aan de gang om aan niet-EU-burgers het stemrecht toe te kennen. De meeste partijen, zeker aan Vlaamse kant, waren tegen maar men moest de wet onder Europese druk toekennen. Op dat ogenblik voerde de PRL oppositie. De meerderheid had de stemmen van die partij nodig om de wet goed te keuren, wat niet evident is want de oppositie stemt niet graag mee met de meerderheid tenzij ze iets in de plaats krijgt. Wij stelden voor om het stemrecht zowel aan de EU-burgers en de niet-EU-burgers te geven. De CVP was, rekening houdend met hun achterban, tegen. De PRL was voor en we hebben ze dan zover gekregen dat ze mee stemden met de meerderheid op voorwaarde dat de niet-EU-burgers het tegen 2006 ook kregen. Het compromis was dat de EU-burgers meteen konden gaan stemmen en de anderen moesten wachten tot er in een volgende regering een meerderheid gevonden werd die de wet zou stemmen. Dat is een historisch belangrijk akkoord want vanaf dan kan om het even welke regering met een gewone meerderheid het stemrecht invoeren. Je zou nooit meer een meerderheid gevonden hebben die de mogelijkheid om aan niet-Europeanen via gewone wet meerderheid stemrecht toe te kennen uit de grondwet zou halen. Nòòit. Zie maar hoe moeilijk het is om nu een gewone meerderheid te vinden. Het is een historisch feit geweest, waarin het Centrum op subtiele, niet spectaculaire wijze een cruciale doorbraak gerealiseerd heeft.

(Volgende maand: het onderzoek van sociologe Marion Van San en de rechtszaak tegen drie VZW's die verbonden zouden zijn aan het Vlaams Blok.)

Cemil Belek

Humor!

'Nooit eerder en nooit weer vertoond !'
'Voor de eerste en dus voor de laatste keer'

3MENX

Improvisatietheater à la carte, bij het grote publiek vooral bekend door legendarische programma's zoals Onvoorziene Omstandigheden, De Rederijkers,...

'3 mannen met niks' Dries Desmet, Alain Rinckhout, Yann Van Den Branden behoren tot de top van het Belgische improvisatietheater en verdienen reeds hun sporen bij de BIL. Ze bouwen vanuit de voorstellen en suggesties van het publiek een avond op waarvan niemand weet waar hij eindigt...

Woensdag 13 februari 2002

20u30

VUB KulturKaffee

inkom: gratis

info: 02/629.23.25

www.vub.ac.be/cultuur

Recht Van Antwoord

HET BSG EN HUN PARLEMENT (1)

Graag had ik gereageerd op het 'opiniestuk', Het BSG en hun parlement, in de vorige moelial. Eerst en vooral zou ik willen zeggen dat een stuk waarin zo uitgehaald wordt, wel had mogen ondertekend worden. Ik verdedig me niet graag ten opzichte van onzichtbaren. Ik weet liever tegen wie ik spreek. Het niet ondertekenen van zo'n stuk getuigt eerder van lafhartigheid.

Het BSG raakt de desinformatie naar de studentengemeenschap omtrent wat ze doet en waar ze mee bezig is grondig beu. Ik zal hier nu enkel reageren op dit opiniestuk maar ik wil wel nog één ding kwijt. Het BSG vertegenwoordigt alle studenten aan deze vrije universiteit.

Het BSG staat open voor iedereen, elke student kan tot het BSG toetreden. Iedere student is namelijk automatisch lid bij inschrijving op de rol. Dat wij dus een 'Boel van Superzatte Geklakeerden' zijn is uw interpretatie. Ik wil er op wijzen dat 99% van het bestuur bijna geen tijd meer over heeft om eens goed

uit te gaan. Laat staan zat rond te lopen. In het opinie stuk schrijft u "Aan de VUB bestaat er het Brussels Studentengenootschap. Deze organisatie heeft als doel het kringleven en de folklore aan deze universiteit te verzorgen. In de realiteit komt het vooral neer op dopen, zingen, feesten en zuipen. De films en de TD's zijn dan ook de twee grootste geldbronnen van de kringen waar wij ook onze cursussen halen.". Allereerst wil ik er op wijzen dat wij het kringleven niet verzorgen, dat doen de kringen zelf wel. Wij overkoepelen de kringen en staan in voor het goede verloop op de campus, tussen de kringen en tussen de kringen en de Academische Overheid. In dat kader baten wij een feestzaal uit, verdelen wij subsidies, verloten wij Aula's om films in te draaien, stellen wij reglementen op om het vreedzaam samenleven van de kringen te garanderen en vertegenwoordigen wij de kringen binnen de SOR. Voor de folklore staan wij al helemaal niet in, laat staan dat wij de folkloristische regels opstellen, nee dus!!! Bij de dopen komen wij al helemaal niet te pas, meer nog, we hebben er geen fluit mee te maken. En dat films en TD's de grootste geldbronnen zijn voor de kringen is al helemaal uit de lucht gegrepen. Films

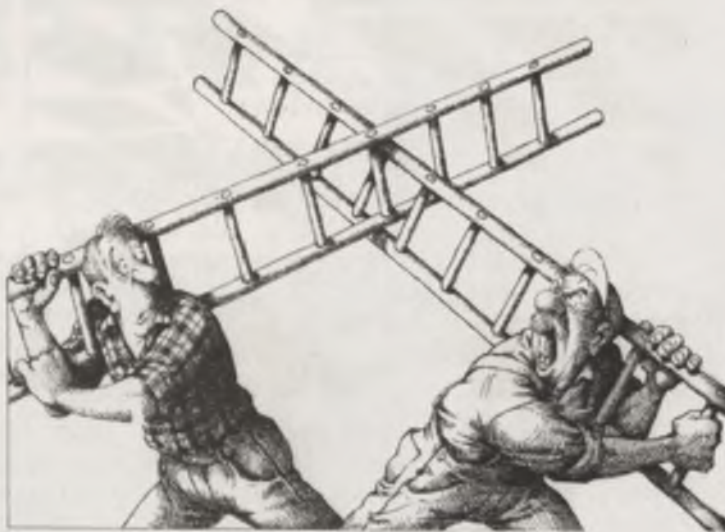
brenge(n) bijna niets meer op, en als een TD vijfduizend frank opbrengt dan mogen ze al blij zijn.

De VUB maakt zich op voor de grootste hervorming van de studentenvertegenwoordiging sedert decennia. Het BSG wou als vertegenwoordiger van elke student op die kar springen, en had op die bewuste vergadering waar u naar verwijst, enkel de verschillende geledingen uitgenodigd. Al de verschillende organen binnen het kluwen van de studentenvertegenwoordiging, al wie met studenten te maken heeft

was uitgenodigd. Het was niet de bedoeling om het plan ter hervorming al aan de volledige gemeenschap mede te delen. Het was eerder de intentie om met de verschillende geldingen tot een consensus te komen, en dan het volledig uitgewerkte plan aan de studentengemeenschap voor te leggen en hun mening te vragen. Nooit werd op die vergadering met een woord gerept over het verplicht gedoopt worden bij inschrijving op de rol. Dit is bij ons nog nooit aan bod gekomen,

integendeel, het BSG kan en zal ook nooit dopen. Nogmaals wij vertegenwoordigen alle studenten. Ik weet niet uit welke hersenspinsel dit weer voortkwam. Dat het BSG met zijn plan alles naar zich toe zou trekken is verre van waar, het plan zag er meer complexer uit dan u stelt. Ik meen me zelfs te herinneren dat we bereid waren het BSG grotendeels op te doeken. Hier nu dieper op in gaan zou nog drie pagina's aan dit artikel voegen en valt buiten de context, maar ik kom er in de komende dagen en weken nog zeker op terug. Dat het idee van de KUL gepikt is, is ook al niet waar. Au contraire, We proberen de ziektes binnen de studentenvertegenwoordiging van daar juist tegen te gaan.

Dat in de toekomst de media door ons monddood gemaakt zou worden is ook al uit de hogere sferen gegrepen. U stelt en ik citeer: "Tijdens de vergadering brachten een aantal BSG-kopstukken de idee naar boven om gewoon de media uit te sluiten van de raad, of nog beter, om ze uit te nodigen met zwijgplicht. De media niet informeren van het beleid betuigt van het ondemocratisch gehalte van het project.". In ons voorstel was de media wel (vervolg p.25)

Recht Van Antwoord

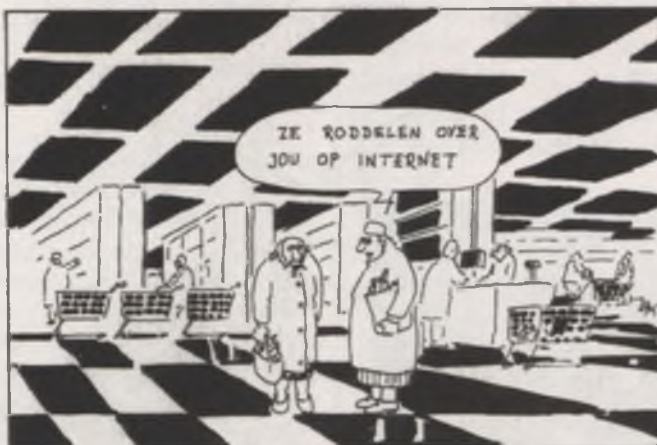
HET BSG EN HUN PARLEMENT (2)

Nadat wij het ludieke stuk 'Het BSG en hun parlement' gelezen hebben, zijn wij bij Antverpia met een ontevreden gevoel blijven zitten. Zelden haalt een artikel uit een VUB-magazine een APIA-vergadering maar in dit geval kunnen wij niet anders dan ons recht van antwoord opeisen. Indien De Moelial prat gaat op haar reputatie van , ik citeer uit betreffend artikel; '...hoog kwalitatieve en kritische krant...' dan zal zij in deze niet achterblijven en onze grieven opnemen in haar volgende uitgave.

Het stoort ons dat iemand, die zelfs nog te laf is om zijn/haar naam onder het artikel te vermelden, het BSG ('Boel van Superzatte Geklaketeerden') en dus ook alle kringen aan de VUB, schetst als een bende 'geklaketeerde gedoopte, zatlappen'. Het BSG heeft inderdaad als doel het kringleven en de folklore aan onze universiteit te stimuleren en te ondersteunen maar Mr. X meent dat dit in de realiteit vooral neerkomt op dopen, zingen, feesten en zuipen. Volgens hem zijn films en TD's onze twee grootste geldbronnen. Buiten het feit dat onze anonieme criticus eens moet uitmaken of het geklaketeerden of geklaketeerden is, is enige nuancering hierbij op zijn plaats, denkt u niet?

Laten we eerst en vooral benadrukken dat wij, ondanks de bestaande problemen, nog steeds achter het BSG-bestaar staan. Uit eigen ervaring weten wij dat deze vrijwilligers hun uiterste best doen om de janboel van de vorige jaren op te kuisen. De BSG-leden doen een toch wel ondankbare job waar zij veel tijd en energie in steken en waar alle studenten van mee kunnen profiteren. Dit is op zich al lovenswaardig. Voorts zijn zij niet te beroerd om de hand in eigen boezem te steken en na te gaan hoe zij de werking van hun genootschap kunnen verbeteren, ja, zelfs de vraag te stellen naar de bestaans-

reden van hun organisatie. Wij menen uit dit artikel op te maken dat de schrijver eerder zijn frustraties uit het dagelijkse leven kwijt moet dan dat hij de VUB-gemeenschap een onderhoudend en bijdragend werk wil achterlaten. Het is dan ook aan te raden dat Mr. X zichzelf eens onderdompelt in het studentikoze nacht- alias kringleven en eens kijkt hoe het er werkelijk aan toe gaat.

De kringen bestaan elk uit een groep mensen, vaak zelfs hechte vrienden, die zich vrijwillig engageren voor de medestudenten. Onze activiteiten bestaan inderdaad uit een deel braspertijen waar enkelen een kater aan overhouden, maar bestaat uit nog zoveel meer.

Het organiseren van cantussen, TD's, spaghetti-avonden, films e.d. brengen veel werk met zich mee. Er is inderdaad geld mee gemoeid, dat echter nooit voor 'ons' is maar voor de verdere werking van de kring. Dat betekent dat dit geld gebruikt wordt voor de organisatie van nieuwe activiteiten en om enkele financiële 'katers' die na het 'feesten' achterblijven op te heffen. Mogen wij benadrukken dat dit geld eveneens gaat naar het drukken van cursussen (bij de facultairen), het organiseren van de galabals en deelnemen aan cultuuractiviteiten (bv. Night of The Proms, het Festival van de Fantastische Film,...) en de uitgave van een eigen kringblad. Dankzij de kringen

bestaat er een brede waaier aan activiteiten waarin de medestudent eventueel zijn gading kan vinden.

Hij kan fuiven en inderdaad ook drinken, een filmpje meepikken in de aula en dit alles aan toch wel democratische prijzen, dicht bij huis en in een veilige sfeer (want daar zorgt uw kring op TD ook voor). Een beetje respect voor de mensen die dit mogelijk maken voor de anderen vinden wij niet misplaatst. Een persoon die zich engageert in een kring werkt, Mr X, en een pintje na het werk kan deugd doen.

Voorts blijkt de schrijver een afkeer te hebben van klakken (facultair) en dopen. Het enige dat wij daarover kwijt willen is dat elke student vrij is om zich te laten dopen en dan eventueel een klak te dragen. Een klak en een labojas dragen staat niet synoniem voor zuipen, feesten, e.d. (hoewel een combinatie mogelijk is natuurlijk). BSG kan u de volledige achtergrondinformatie bezorgen.

Hoe het effectief zit met 'het studentenparlement van morgen' kunnen we niet afleiden uit het opiniestuk en daar wensen we dan ook geen woorden aan vuil te maken.

We willen wel een bedenking formuleren aan het einde van dit opiniestuk: indien de verslaggeving van een journalist zo erbarmelijk is als in besproken geval, kan niemand het de BSG-leden kwalijk nemen dat zij die mensen erbuiten willen houden.

Laten we met een positieve noot eindigen en hopen dat de volgende schrijfsels van deze auteur van een kwalitatief hoger niveau zullen zijn.

Met studentikoze groeten
Het Antverpia-bestuur

(vervolg p. 23) degelijk opgenomen in de laat ik aan u de praat over. Uw stuk getuigde immers van schrijnende onwetendheid, halve waarheden, flagrante verzinsels,... Het is een schande dat de studentengemeenschap gedesinformeerd wordt door artikels die op niets slaan en, integendeel, de apathie voor de studentvertegenwoordiging nog meer vergroten. Proficiat!!!

Jimmy Baes
Voorzitter BSG 2001-2002

ARTIS

cultuurkring

Artis gaat naar

14/2 THE BATH dans GRATIS!
18/2 LUMUMBA debat (met VO) GRATIS!
20/2 SAINTE AMOUR polzie en muziek
21/2 BIERPROEFAVOND drinken (met Forstis)
25/2 [SONIC]SQUARE #3 seltengehortemusik
(met BTS)
27/2 SALUT GODOT theater (Dienst Kultuur)
19/3 TRES TRISTES TIGRES muziek
25/3 ETICA! film (Dienst Kultuur) GRATIS!
26/3 ETICA! film (Dienst Kultuur) GRATIS!
27/3 ETICA! film (Dienst Kultuur) GRATIS!
28/3 FESTIVAL VAN DE FANTASTISCH
FILM

5.6.7. 13 EN 14/2 INSCHRIJVEN AAN DE
STAND IN CAFETERIA TUSSEN
12 EN 14U

**AL ONZE ACTIVITEITEN STAAN
OPEN VOOR IEDEREEN.**

De Moeial

Tweewekelijks studententijdschrift van de VUB in samenwerking met het Brussels Studentengenootschap, Studiekring Vrij Onderzoek en Dienst Kultuur. Ons redactielokaal bevindt zich naast het KultuurKaffee

Pleinlaan 2, 1050 Brussel
tel: 02/629.23.38
fax: 02/629.23.37
mail: moeial@vub.ac.be

Coördinator
Mauger Mortier

Vice-coördinator
Vincent Vaesen

Secretaris
Pieter Vissers

Penningmeester
Wouter Devriese

Lay-out
Mauger, Pieter V, Leni, Esther

Redactie
Mauger, Pieter V, Leni, Esther, Nick, Pieter D, Uti,
Wouter, Cemil

Studiekring Vrij Onderzoek
Ruth, Yvan, Sofie, Frederik, Maarten, Herman,
Annabel, Jan-Willem, Jan, Eric, Kenno, Hazel

Medewerkers
Stefan, Nick, Uti, Griet, Brian, Maarten, Bruno,
Pieter B, Maartje, Jasmin, Anne,
Kurt, Sarah, Jan, Frank, Anthony, Bieke

Abonnementen
Storten op rek.nr.001-1386975-48
met vermelding 'abo'
Gewoon abo: 8,25 euro
Steunabo: 24,79 euro

Verantwoordelijke uitgever:
Domenico Vaccaro
Pleinlaan 2, 1050 Brussel
Oplage: 2500ex.

De redactie is niet verantwoordelijk voor publicaties van het BSG, VO en Dienst Kultuur noch voor opinies-tukjes

Column

DE DEVOTIE VAN DE GOLEM

In deze lijfelijke wereld van steen en klei, dit ingewikkeld gehouden kluwen van ego's met elk hun eigen plannetje, en liefst elk hun eigen tuintje, willen de confrontaties tussen hen wel eens een vervelend neveneffect met zich meeslepen: hiermee worden verschillende problematieken gestreeld, niet enkel het sexuele. Het lijfelijke is datgene wat ontsnapt aan definiering-arhi, wat vinden jullie van die paradox- in die zin dat het noch puur lichamelijke aantreking of afstoting is, noch alleen geestelijke interesse is: subject x studeert economie, en geef toe dat je zulke dingen niet alleen 'weet'... bij dit voorbeeld is het evident dat je het ook kan ruiken; je voelt het als het ware tot in je ruggegraat, en, in mijn geval, als resultaat van de interactie tussen de verschillende lijfelijke wezens, waarvan ik er een ben, en de fils-à-papa hierboven vernoemd een tweede, weet ik dat ik deze mens hoogstwaarschijnlijk niet zal appreciëren in zijn manier van ruimtelijkheid. Het lijfelijke is voornamelijk het waarom van al je doen en laten in het eeuwige conflict met andere egocentrische motieven. Wat is er belangrijk? Ik kan alleen maar spreken vanuit

mezelf en wat ik belangrijk acht, mijn lijfelijke aanwezigheid in deze cluster van overdreven zelfdefiniering. Elk ander standpunt zou wel eens een onwetende arrogantie kunnen zijn, en dat mijn gekozen standpunt niet zou gelden wegens het ontbreken van objectiviteit, wel, aan al diegenen die zulks opperen zeg ik het volgende: ik weet niet precies wie er ooit mee is begonnen, maar in een geest zonder lichaam geloof ik niet, behalve dan als overbodige abstractie, of als begeistert grapje. We kunnen niet denken buiten ons lijf. Punt. Of doe maar uitroepeteken. Klinkt sjieker. Toch is het zo dat als die goede vriend van je, degene naar wie je reikte vanuit die lijfelijkheid, dan plots niet meer spreekt over de simpele dingetjes die er altijd zijn geweest tussen jullie beiden, maar in jouw ogen afdwaalt naar andere sferen, die soms walgelijk zijn, afstotelijk slecht overkomen, of gewoon onherkenbaar, want in feite is oninteressant al

voldoende, wel, dan stel je je misschien wel eens de vraag, als je vriend er ver in gaat, te ver misschien, is dit mijn vriend nog, als ik hem al ooit zo heb kunnen noemen, en wat is dat, vriendschap? Of misschien vergeef je het hem dat hij animalofoel blijkt, of iets dergelijks, dat hij meer naar de parkiet blik dan in je ogen, en klots je kalmpjes voort door het vriendschappelijke, doodlopende steegje, naar het cafeetje 'de Blinde Oogklep', om de hoek, om te drinken,

te vergeven. Hoe kan vriendschap, behalve als ziekelijke functionaliteit, bestaan in een wereld die voor de volle honderd procent subjectief, lijfelijk is?

We zijn vrij in onze keuzes, in ons denken: griezelig vrij. Nooit zal er een garantie zijn, een ware garantie, in vriendschap en in liefde. Voor mij is vriendschap ook liefde, en je hoeft echt niet zo'n laattunkende spozucht te laten, want de meeste vriendschappen zijn er alleen maar in functie van het niet alleen door het leven te moeten, en verdwijnen van zodra er teveel gevraagd wordt van die opgehemelde zekerheidsband; die spottende cynische, grijns mag u ook laten vallen: ben ik in mijn doen, in de liefde, dan beter? Nee, helemaal niet, maar ik proef die idealistische, neogotische droombeelden al, en ik werk er aan om het egocentrische mo-

tief te verbreden, zover ik dat aankan, over de sferen van mijn vrienden, zij die ik liefheb. In mijn wereld is er vriendschap, in mijn wereld is er verraad, omdat ik daarvoor kies: veel energie verdwijnt dan in de andere mens... Is deze mens de moeite waard voor zulks? Je zal het merken, sneller dan je lief is, sneller dan als je niet tot agressievere-in de zin van vol energie en beweging- en passieelere manieren grijpt, en vaak zal je dan waanzinnig veel afzien, en dat dan voor die ene mens, die je onbegrepen achter zich laat, de afdruk van zijn of haar schoen nog op je onbeschermd rug, maar niet getreurd en niet veroordeeld: het was maar een mens, en dat is, zover ik weet, het enige wezen onder de ogen van god, dat ook daadwerkelijk vatbaar is voor het maken van fouten. "Cableuh, blebeleuh beledeu!" (Indiaan is terug. Ditmaal onder speed en pijnstillers.) De wereld verenigen tot enkel het egocentrische, is, hoe dan ook, het

veiligst en aldus is de wijsheid bij elke zucht verzekert als we het tijdsgebonden aspect van een liefde promoveren tot het relativeren van het hele ding. Liefde is niet relatief, want juist subjectief.

Wij, mensjes, leven, als enigste op deze aardklot, in de conceptuele sferen, van waaruit we, vaak verschrikkelijk slechte, keuzes maken. Je hebt pas last van die uitgelopen make-up, als je, ten eerste, dat spul hebt aangebracht, en ten tweede, als je er ook een punt, een concept van hebt gemaakt om dat erg te vinden. Een goede aap trekt zich niets aan van de kleur van zijn banaan: een mens dient zich echter te storen aan zowat alles dat niet smetloos wit en netjes gewassen is. In feite is het zo dat elke conceptualisering, elke vorm van cultuur een dramatisering, een aanstellerij met zich meertorst. Ik ben trots op mijn kleine Jantje, die rechten studeert, of juist helemaal niet. Of grootser: ik ben verliefd op dat onbekende meisje daar, en zal alleen maar haar donkere haren en haar figuur, en haar ziel bezingen tot, ach, waarom niet voor altijd? Of verder nog in het bereik van een mens, of als algemeen gedachtengoed van, ja, misschien soms wel alle mensen: politiek, economie, ideologie en lul zo maar verder. Want dat is het in feite: gelul. Wat maakt dat ik het erg vind, soms zelf niet kan loslaten, als er bijvoorbeeld iemand sterft, of iets dergelijks? Het concept ervan, en de emoties die daar aan vast hangen. En concept, dat is keuze. We zijn vrij in onze keuzes. Griezellig vrij.

Jij daar, lieve vriend, en jij, schone onbekende, we zijn echter niet vrij geboren, dat was een leugentje van mijnentwege: je wordt opgevoed met een heel schare, een hele cultuur aan concepten, regeltjes, en gevoelens die je moet voelen. Nog griezeliger dan de abstractie van een onwaarschijnlijke, conceptuele vrijheid, zijn de kettingen waar we mee zijn verankerd in een problematische denkwereld: soms staat er dan een kluns op aan de drinktafel en prevelt wat over hoe het allemaal in mekaar steekt... nog liever, misschien, de ridder die toegeeft dat hij het niet weet, en aan het plunderen en verkrachten slaat. Je ketens kan je doorzagen, en dan ont-snap je aan de leegheid door ze te omarmen: je kettingen kan je misschien maar beter oppoetsen en koesteren, want zonder zou je maar hulpeloos rondzweven, totdat de een of andere witjas je dan ergens vastsprikt met het labeltje 'schizofrene persoonlijkheidsafdwaling'. Je bent dan misschien wel vrij, als het je lukt, daar, ergens, en eenzaamheid was het laatste concept dat je liet vallen. Of je kan je wentelen in je gegeven ketens, en zo goed mogelijk helemaal nooit bestaan

hebben, ergens op de bodem van je wijze besluiten. Tot een oplossing kan ik niet komen, denk ik: welnu, dan zal ik met al mijn gewicht de loden bal waaraan ik verankerd ben, ergens in een conceptueel zonnig stukje aarde slepen, waar ik dan mijn tijd zal vullen met af en toe een kettingkje door te zagen, af en toe er zelf een in mekaar te flansen, aan mijn piemeltje te trekken, een emotie uit de lucht te grijpen en ze te voelen zoals ze evenals plots was. Het modern onethische experiment van de zelfcreatie: de nieuwe golem.

Welnu, je kan uiteindelijk dus toch kiezen, vanuit een cultureel kader, dat we dan aan diggelen kunnen slaan, als de kleien monsters die we vanuit onszelf maken. Je kiest dan, en waarvoor? Je doet maar, en een stuk van mij zal brullen mij te volgen naar links, of naar rechts, en ik zeg het op voorhand: ik ga helemaal nergens naartoe, het is de rit die wel eens tof zou kunnen zijn, mevrouw, meneer. Jij, volg mij, ik volg u, en we gaan naar boven, op de een of andere manier, en ik spreek, reutelend want verkouden: "Liefde die een garantie is, is een leugen: een leugen die een garantie is, van op afstand, een grappige bedoening." Twee, of grappig genoeg soms meer dan twee, geblinddoekte aapjes die elkaars

staart vasthouden. Kiezen jullie voor een onecht huwelijk met de verveling zelf? Afzien, pijn hebben door fouten die je maakt, lijken mij de beste garantie te zijn, voor een leven zonder stilstand, dat je leert en groeit. We bezingen de vrijheid die we mekaar schenken, en toch kiezen we voor mekaar: of beter, ik tracht, maar ben niet zeker dat ik het wil, kan of enigszins doe, voor u te kiezen, mijn vrienden, en gij daar ook, meisje. Wat gulder doet, zegt, denkt,...ge ziet maar: 't is uwe loden knikker, en o wee als hij te vaak over mijn teen rolt. Ik, geloof ik, ik kies er met levenslust en ter vervanging van dat afgeleefde concept zekerheid met een sprankeltje agressieve hoop, de zwaarste knikker uit en ik poets hem dagelijks op, in naam van mijn liefde voor jullie. Deze subjectieve kloterij van een wereld is zo intersubjectief als je het zelf durft maken. Ik zie jullie graag, mijn vrienden, en dat dan zo echt mogelijk. Ja. Ook gij, meisje. (Melige muziek... indiaan laat traantje, drukt op knopje morfiepomp.)

Enfin. Wijzen worden gelezen, dwazen gehoord. Lang leve de korte adempauze van elke spatie: Allah is nog altijd groter en stilte zegt meer dan je denkt.

Maarten Dierckx

Uit Barcelona

DE KUNSTENAAR

Er zijn niet zo veel plaatsen van waar je de hele wereld kan overschouwen. Cafe Sol Soler is er één van. Maar zelfs daar ligt het eraan waar je precies zit. Zit je bijvoorbeeld in het midden, dan heb je een panoramisch zicht op wie de wereld binnentreedt of voorbijloopt, maar ontgaat je volledig wat zich op de marmeren eilanden achter je afspeelt. Aan de toog is het evenmin ideaal, want daar ben je te zeer betrokken bij de gebeurtenissen om ze duidelijk te kunnen observeren. Maar op dat ene plaatsje, tussen de glazen toegangsdeuren en de toog, vlak tegen de houten wand in de hoek, ben je getuige van elk gebaar, elke blik. Als je wil, kun je zelfs je eigen blik gadeslaan via een van de vele spiegels die aan de wand recht tegenover je hangt. In de andere spiegels wandelen winterjassen met mensjes het café voorbij, maakt een elegant lachend meisje café cortados en kust een zwartharige haar geliefde in profiel.

Vanop mijn uitkijkpost zag ik de Kunstenaar gebogen uit de koude het café binnenschuifelen, een map onder de arm. Hoewel het leek alsof hij al enkele malen zware haverij had opgelopen, ging er een rustgevende waardigheid van hem uit. Zonder de volledige ruimte in zich op te nemen, liep hij naar de man en vrouw, twee tafels voor me. Ongevraagd maar zonder te storen, haast vanzelfsprekend, schoof hij een stoel bij, ging erop zitten en legde voorzichtig de groene map op het marmeren tafelblad. Hoewel hij nu met zijn rug naar mij zat en de muziek hem overstemde, wist ik welke handelingen hij verrichtte en welke woorden hij sprak. Eén van de spiegels ving zijn bewegingen op, en de woorden had ik hem de voorbije week al een viertal keer horen zeggen in de andere cafés rond dit pleintje. Geamuseerd zag ik na enkele minuten dat de twee, met een glimlach, hun portefeuille bovenhaalden en hem wat munten overhandigden in ruil voor één van zijn tekeningen.

Opnieuw zonder het hele café rond te kijken, alsof zijn blik dit alles niet zou kunnen dragen, zocht hij naar andere kandidaat-kopers. Toen ik zijn afwezige blik kon vangen en zo vriendelijk mogelijk 'hola!' knikte, kreeg ik een stralende glimlach terug. 'Wil je een tekening van me kopen?', vroeg hij in het Spaans, zonder aan te dringen. 'Ik heb er van honderd pesetas en van tweehonderd.' Intussen had hij zich al aan mijn tafeltje gezet en met vertraagde bewegingen de groene map geopend. 'Deze zijn van honderd', en hij liet me vier kleine tekeningen zien. Op wit tekenpapier had hij met balpen de contouren van alledaagse voorwerpen getekend, haperend en zonder perspectief. De contouren had hij vervolgens ingekleurd met plassen waterverf die meermaals buiten hun oevers waren getreden. Naast de figuur had hij,

eveneens in balpen, geschreven welk voorwerp was afgebeeld. Een opengesperde mond met een tong: 'botxa'. Een scheermes van Gillette: 'Maquineta de afeitada'. Een omgekeerde Magritte: een pijp, en er stond niet 'ceci n'est pas une pipe', maar: 'pipa'. Het viel me moeilijk de kinderlijke tekeningen te rijmen met de zeventiger die voor mij zat zonder in de lach te schieten. Heel even zocht ik nog naar onderliggende betekenissen of de ironie van het post-

modernisme, maar dit had allemaal niets met deze Kunstenaar te maken. Zodra ik van het blad opkeek, recht in de verwachtingsvolle ogen van de Kunstenaar, verdween de beginnende lach van mijn lippen. 'Ik ben nog aan het twijfelen tussen deze en deze', probeerde ik hem gerust te stellen. Onder al de tekeningen zag ik een gedicht waar hij geen aandacht aan schonk. 'Je hebt ook een gedicht?', wees ik naar het blad.

'Ja, het is in het Catalaans, maar ik zal het je voorlezen in het Castillaans'. Met de ernst en waardigheid van een Nobelprijswinnaar literatuur sprak hij woorden als zomer en winter, gele bladeren en koude. In de laatste regel sloeg hij een brug tussen de jaargetijden en het leven. 'Zoals we in het leven ook steeds tussen winter en zomer wandelen, tot aan het einde.'

Ik besloot de tekening van het scheermes te kopen en gaf hem de tweehonderd pesetas. Met een tevreden glimlach kondigde hij zijn vertrek aan. 'Mucho gusto' kreunde hij nog. De man achter de toog riep iets ten afscheid, maar de Kunstenaar had zich al omgedraaid. Rustig schuifelde hij de deur uit, zijn groene map onder de arm.

Stefan Prins, Barcelona, 25 november 2001

Jazz

"RIVERSIDE 9376"

*Sunday At The Village Vanguard**Bill Evans: piano**Scott LaFaro: bass**Paul Motian: drums**Recorded in New York City; June 25, 1961*

Vraag aan jazzliefhebbers wie hun favoriete pianist is en vraag aan kenners wie de belangrijkste naoorlogse jazzpianist is. De kans is groot dat je twee keer hetzelfde antwoord krijgt: Bill Evans. Vraag aan dezelfde liefhebbers en kenners wat zijn beste plaat is. De kans is weer groot dat je twee keer hetzelfde antwoord krijgt: Sunday At The Village Vanguard. Of zoals het album volledig heet: Bill Evans Trio, Sunday At The Village Vanguard, Featuring Scott LaFaro. In witte letters op een eenvoudige zwart-wit foto van de pianist, gezeten aan een tafel en recht in de lens kijkend. Helaas is het ook een plaat met een tragisch verhaal. Samen met het al even schitterende Waltz For Debby live opgenomen, op één avond in de bekende New Yorkse club The Village Vanguard,

was het ook meteen de laatste opname van Scott LaFaro. Tien dagen later stierf de jonge bassist in een auto-ongeluk. Van deze vorm van het Bill Evans trio zouden er nooit meer dan vier platen uitkomen.

Een noodzakelijke plaat in elke jazzcollectie dus, maar tegelijkertijd een album dat ik niet meteen doorhad. Bij een eerste beluistering leek het namelijk niet meer te zijn dan fijne, aangename muziek - achtergrondmuziek, zou ik bijna zeggen. Ook bij de tweede beluistering een paar weken later had ik niet echt de indruk dat het meer was dan een aardige live-opname van een goed pianotrio. Maar na enkele keren luisteren begon het album zijn geheimen prijs te geven. Langzamerhand. Toen begon mij op te vallen hoe elegant en gecontroleerd Bill Evans speelt, hoe ongelooflijk 'licht' Scott LaFaro contrabas speelt en hoe Paul Motian vaker een ritme impliceert dan effectief speelt. Toen begon ik ook bijna te geloven in muzikale telepathie: er is geen sprake meer van drie instrumenten en drie verschillende muzikanten, maar

van één muzikale gedachte en één instrument, het trio. Luister maar naar de schitterende standards die op het album staan of naar de twee nummers die door LaFaro gecomponeerd zijn (Jade Visions en het fantastische Gloria's Step).

Bill Evans heeft vóór en na die avond in de zomer van 1961 natuurlijk ook andere uitstekende platen gemaakt, maar geen die mij meer geraakt hebben dan die opnames in de Village Vanguard. Geen die zo vaak in mijn cd-speler zitten en die ik bijna van begin tot eind uit mijn hoofd ken. Of hoe een fijn plaatje onverwacht mijn favoriete album van mijn favoriete pianist werd.

Luister er dus maar een paar keer naar...

Philip A. Breesch

The Lost Pages

“DE KOEIENSFUMATO”

Neem nu het schilderij ‘Drie koeien liggend aan tafel’ van Gerrit Van de Velde. Dit 17de eeuwse genre-stuk toont een groepsportret met sterke psychologische geladenheid. De koe uiterst links is vermoedelijk de opdrachtgever. Het accent op de rozige uier wijst op het welgestelde karakter van de koe. De twee andere koeien lijken op te schrikken : we weten niet waarom maar hun wijd opengesperde ogen richten zich op een punt uiterst links van de eerste koe. Later zal Van de Velde onder invloed van Carravaggio de dramatische expressie versterken door kaarslicht in het

midden van de compositie te plaatsen. Daardoor bereikt hij op de flanken van de koeien zijn beroemdste sfumato. Er is nog steeds onzekerheid over het oorspronkelijke formaat van het schilderij. Vroegere gravures tonen uiterst links van de eerste koe een hond. Omdat het samen afbeelden van koeien en honden in die tijd als te ver gezocht werd beschouwd, heeft de schilder of een latere collectionneur mogelijk het formaat verkleind.

Niels, Philip en Steven

Bloed druïpt
Langs het gesmoorde vlees.
Het rood
Langs de schedel,
Net rijstebrij
Maar dan met verzuurde pap.
Vermiljoen rood
Langs de arm
Naar de geur-vingers.

Het verloopt
Gruw rood
En druïpt al minder snel
Verug in de porie
Van het beginnend hart
Zonder nieuw resultaat

Het wordt dikker
En begint langzaam te hlonteren
Bruin Rood
Een rekbaar suspensie
Verwijl het hart verschrompelt

En wij verteren wat we zien.

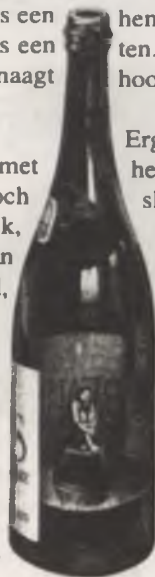

Kortverhaal

Hij zit daar maar. Een dodelijke moedeloosheid ligt als een verstikkend deken over hem heen. De kleine kamer is een kooi, en hij, hij staart treurig voor zich uit. De honger knaagt als een worm in zijn maag, hij slaat er geen acht op.

Niemand wilde met hem mee. Niemand wilde ooit met hem mee. Nooit. Zijn ze bang van hem? Hij ziet er toch niet slecht uit, bedenkt hij. Iedereen lacht vriendelijk, maar als hij hen meevraagt, te eten, naar de film, dan hebben ze allemaal wel wat te doen. Nog niet geleerd, al een afspraakje, vanalles te doen.

Hij is alleen. En eenzaam. Tranen wellen op in zijn ogen. Er komt een krop in zijn keel. Hoe moet hij het dan aanpakken? Hij denkt dat hij alles al geprobeerd heeft. Een traan valt op zijn hand. Welke mogelijkheid heeft hij nog? Hij pakt pen en papier en begint te schrijven. Een kort berichtje maar, gericht aan niemand, aan iedereen. De meisjes die niet meewilden, maar altijd naar

hem lachten, en keken, en zijn hoofd en hart op hol brachten. Wat dacht hij wel? Het werd allemaal duidelijk. Hij hoorde hier niet, ze wilden hem niet.

Ergens ver weg klonk een luide knal. Hij voelde zijn verhemelte scheuren terwijl de duisternis zich om hem heen sloot.

Hij viel.

En bleef vallen

Voor eeuwig, naar het licht in de verte.

Bob J. Sacret

Van een buitenlandse student...

In the Laeken Declaration less than two weeks ago, the European Council affirmed a "Europe at a crossroad" by reiterating its determination to admit, by the year 2004, "more than ten new Member States, predominantly Central and Eastern European, thereby finally closing one of the darkest chapters in European history: the Second World War and the ensuing artificial division of Europe."

In less than a week's time, I'll wake up with 300 million Europeans in 12 countries to a new currency: the euro. Right at this time, I feel I get lucky to be sitting in the epicenter, witnessing this one of the greatest transitions and getting a feel of this land of unparalleled peace, security and prosperity.

I feel lucky also because I've been able to live and study in a unique environment of PILC (Program on international Legal Cooperation) at Vrije Universiteit Brussel. Never before in my life have I been able to have engaged in such a dynamic and stimulating academic process with a group of around thirty smart and helpful people from around the globe. I've been able to explore many major legal and political aspects of the European Union: institutional framework,

enlargement, common market and external relations, just to name a few. Last November, I also had the opportunity to appreciate the super-state nature in action as we witnessed the legal proceedings of the Commission against a member state at the European Court of Justice in Luxembourg.

This Union has been a success story over the past fifty years. In peace, Europe forms one of the three most prosperous parts of the world along with North America and Japan. Common security and defense policy and cooperation in law enforcement and judiciary have been under way for ten years. A brave new version of global governance. However, a remote, overreaching body without strong democratic control and accountability could well devolve into

a dinosaur institution. Doubling membership could make things more difficult. It's only too easy to become the victim of your own success.

This passing year enabled me to understand, also for the first time in my life, the differences among nations and peoples: cultural, philosophical and economical. They are so huge and persistent that it's premature or even naive, I believe, to foresee in our life's time, a world based on some of the things that some people choose to describe as being universal. It's an illusion. While the concern for at least 70 percent of the entire world population is survival, you have prisoners elsewhere who have guaranteed access to fine sports facilities and libraries. There is a palpable sense of euphoria, an air of entitlement and swelled gray zones.

qualification for the World Cup for the first time in history. This is an old nation that has enormous potentials for renewal. Recent readings of Confucians showed me how little do I know about my own culture. It's a great civilization that helps me answer many questions. Understanding who you are and defining the goals of your life are more important than how much dollars or euros you have.

It's not very usual for me to write this kind of annual stuff in the heart of Europe, particularly during the hours

Individual rights and freedom are championed in a way not to be matched by responsibilities.

Early last month, I joined an organized trip of international students to the city of Brugge in the northern part of Belgium that is known as Flanders. We had a very knowledgeable guide explain all the intrigues of the houses, churches, courtyards and castles there and the historical developments in their religions, history and art. At the end of the tour, an African student asked my comments and I used many beautiful words. He seemed to concur. Then, I felt uneasy in knowing I'd been fooling myself by fooling other people and took the step of confessing to him that I didn't quite understand. He concurred, too. Several times I get embarrassed when asked about my religious belief. You stand to be seen on edge when you don't share something spiritual, however divergent, with the people you work with. There've been times when I feel awkward to have to follow the

laughter of people around me even if I have no idea about what they're laughing about.

I regret that I've been unable to live the exciting events in China this year: winning the bid to host summer Olympics games in 2008, entry into the World Trade Organization, APEC summit in Shanghai and soccer team's

of the first flying snow of the season, under the scudding clouds outside the window of my student dormitory. But my message is consistent and as usual: Merry Christmas and Happy New Year!

Yours truly,
Zhao Zheng

De eeuwige schrijver

Verwoed was hij aan het schrijven
Niet op perkament
Maar op zijn lege ik.
Hoe meer hij schreef
Hoe leger hij werd
En tenslotte zijn kamer schilderde
Met zwarte inkt.

VO-Hoekje

Respect an arty moustache, Plopperdeplop!

We schrijven vier jaar geleden. Studenteninspraak betekende net nog ietsje meer dan in deze barre tijden, maar de eerste tekenen van de evolutie naar de huidige autarkische alleenheerschappij van het VUB-management waren al zichtbaar. Zo moest het Bureau voor StudentenVertegenwoordigers op zeer hoogdringende basis gebouw M verlaten omdat de VUB haar eigen computerserver zou krijgen. De meest strategische plaats hiervoor zou namelijk gebouw M zijn en zelfs meer specifiek het BSV-lokaal in gebouw M. Dit was de enige in aanmerking komende lokatie voor de VUB-overheid. De opeenvolgende voorzitters zagen het rectoraat al van verre komen en weigerden hardnekkig hun lokaal op te geven. Ze bleven dus. Tot...

Prille lente 2001. Het rectoraat wordt (om geheel andere redenen, laten we daar duidelijk over zijn) door de studenten bezet. Hoofdkwartier van de vermaledijde studenten is het (jawel) BSV-lokaal.

De kersverse voorzitter krijgt luttele tijd later amper enkele minuten om te protesteren vooraleer haar onder zachte dwang de sleutels afhandig worden gemaakt. Over de hoogdringend te plaatsen server geen woord meer, de nieuwe drogreden is het donkere bestaan van twee administratieve krachten waarvoor nergens plaats gevonden wordt. Wij hebben nochtans nooit de indruk gehad dat de VUB-overheid erg met de werkomstandigheden van haar personeel inzit. Haha! Maar we mogen niet overdrijven, onze abonnee Jim Van Leemput is geen onmens.

Hij had dus nog een klein presentje voor de in de ban geslagen voorzitter. Een nieuw lokaal! Prachtig, een nieuw, mooi ingericht lokaal, gelegen op een vijfde verdieping, een halve

kilometervan onze campus verwijderd, enkel te bereiken via een smalle steile trap. Deze prachtige middeleeuwse duplex is bij nadere inspectie ook nog eens amper op het elektriciteitsnet aangesloten en verder internet- en telefonieloos...

Echt grof werd het echter pas toen de voorzitter, die helemaal niet goed te been is, qua verhuizen en zo zelf maar haar plan moest trekken. De koterij bleef ongebruikt en het BSV werd dus dakloos.

We zijn nu bijna een jaar verder en... kijk eens aan: géén van beide lokalen

wordt gebruikt. Het lokaal in de M wekt echter nog de schijn enige functie te vervullen. Er staan twee tafels en vier stoelen en als (sarcastische?) verwijzing naar de utopische server staan er nog enkele informaticaboeken in een kast. Geen spoor van de mensen die deze ruimte zo dringend nodig hadden. Misschien was het ze alleen om de bergruimte in de kast te doen, weten wij veel. Of zijn wij van slechte wil wanneer wij denken dat het hoofdoel was het BSV uit het symbolische bastion te verwijderen. Neen, wij begripen dit verkeerd, de VUB blijft wel degelijk veel waarde hechten aan studenteninspraak! Denk maar aan de recente uitspraken van onze rector in een interview met de concurrentie, en de semi-openbare plannen om de hele democratische mikmak op te doeken.

Nog steeds in goedgelovig optimisme verkerend, trok de huidige BSV-voorzitter dus naar Jim de Walrus om het feitelijk leegstaande lokaal terug te vragen. Ho! Daar kon geen sprake van zijn volgens de sputerende Algemeen Directeur. Ook al had de dienst die het lokaal nu beheert geen bezwaar, omdat ze (sic) de ruimte toch zelden gebrui-

ken. Jim fulmineerde dat belangrijkere personen veel meer nood hadden aan een lokaal en dat hij, indien het lokaal toch in handen van het BSV zou komen, de studenten er met plezier persoonlijk zou uitsmijten.

Het BSV-bestuur besliste zich dan maar terug te trekken in een (door een gulle VUB-dienst geschonken) caravan. Vanuit deze originele behuizing kunnen de studenten tenminste bereikt worden, bijvoorbeeld om hen te informeren over op til staande beslissingen. Een studentenvertegenwoordiger moet immers ook in de mogelijkheid verkeren de vertegenwoordigden te bereiken! Niet tot groot genoegen van onze vissige directorado generalissimo, die er bijna het leven bij liet toen deze kersverse huisvesting tot vlak voor zijn uitkijktoren over de campus werd gerold. Hij vond er niets beter op dan onze oude vriend Kabouter Plop, zoals u weet steeds op zijn hoede voor zonevreemde verschijnselen, op te trommelen. Diep gekwetst bij de aanblik van zijn tanende gezag kreeg deze laatste een epileptische aanval waarbij zijn

ware aard op pijnlijke wijze werd blootgelegd. Als die miezerige caravan dit unieke panoramische uitzicht bleef bederven, zou hij het onding verwijderen, neen, vernietigen en verwoesten. Hij stond al klaar aan de telefoon om de rijks-wacht, de Brusselse takdiensten en het leger in hoogste staat van paraatheid te brengen toen iemand er gelukkig in slaagde stiekem het nummer van de MUG te vormen. Zo bleef een waardevol multifunctioneel en democratisch kunstwerk (jaja) gespaard van de demolitiedrang van een doorgeslagen machtswellusteling.

De nieuwe uitvalsbasis van de studentenvertegenwoordigers bevindt zich momenteel op het grasveldje voor het Kultuurkaffee. Binnenkort zou het dus makkelijker moeten worden voor

studenten om hun stem te laten horen in de woestenij van beslissingsorganen aan deze universiteit, vooraleer enkel nog ambitieuze vijftigplussers toegang zullen krijgen tot enige vorm van inspraak. Of, nu het komt vrij te staan, kan het Convivium misschien het nieuwe bureau worden van de studentenvertegenwoordigers...?

Alle mensen broeders,
Vandaag Open

WAAR OBJECTIVITEIT NIET MEER GELDEN KAN

Israël versus Palestina

Naar aanleiding van een video waar gruweldaden op Palestijns grondgebied aangehaald worden, kwam de interesse van menig vrij onderzoekers naar boven om deze conflictsituatie eens van naderbij te bekijken. Vastberaden onze kritische geest niet aan een of ander dogma te onderwerpen, rijst nu de vraag: welke informatie verstrekt de nodige objectiviteit, en daarnaast, welke maatstaf zullen we hiervoor hanteren die ons dat garandeert.

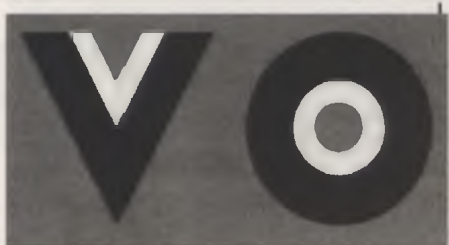
Toegegeven, antiglobalisten, anti-kapitalisten, misschien zelfs neomarxisten of anarchisten, zowel scheldwoorden als koosnaampjes vanuit allerlei milieu's aan VO toegeschreven, kunnen erop duiden dat onze objectiviteit, statutair bepaald, de leden er niet toe heeft aangezet geen standpunt in te nemen. Filosofen onder ons hebben dan ook meer dan eens gewezen op de onmogelijke positie die onze studiekering toegewezen krijgt van hoger hand. Of het nu gaat om sociologisch of politiek onderzoek, het is onmogelijk een objectieve maatstaf te hanteren. Postmodernisten stellen de cartesiaanse onderzoeksmethode in vraag, en wijzen erop dat ongebondenheid een fabel is, overgebleven uit meer antieke tijden. Hoe dan ook, vrijheid

van onderzoek, een illusie of niet: het kind met het badwater weggooien is net iets te radicaal. Als er iets te leren valt uit generaties met het label antitraditie, is het dat pluraliteit een gegeven is. Hiermee geconfronteerd worden impliceert natuurlijk conflicten en dit uit zich op allerlei vlakken.

Het Palestijns / Israëlijs conflict mag hier een mooi voorbeeld zijn. Hoe gaan we daar dan mee om? We kunnen alleszins proberen de veelzijdigheid ervan te belichten, door bijv. beide standpunten te laten spreken. Anderzijds brengt dit een Israël versus Palestina context met zich mee. Het publiek zou zich ertoe aangezet kunnen voelen een pro/ contra houding in te nemen. En hier gaat dan onze pluraliteit. Mis-

schien ligt de verantwoordelijkheid net iets meer bij het publiek dan bij de aangereikte informatie en misschien draait het principe van vrij onderzoek hier dan ook een beetje om. Gegeven de pluraliteit in de dingen rondom ons lijkt het uitermate belangrijk onszelf ervan te weerhouden alles vanuit één perspectief te benaderen en bestaande tegenstellingen op te heffen door te eisen dat de tegenpartij zich aan het tegengesteld standpunt conformeerde.

M.a.w. een kind, waar ook ter wereld, groeit op met zijn eigen geschiedenis, die hem er op latere leeftijd toe aanzetten, andere standpunten in te nemen dan zijn buurman. Dit op zich is geen argument om zomaar alles te aanvaarden, maar het kan gelden als (vervolg p.35)

Eredocoraten

Prins Laurent for doctor honoris causa

Beste studenten, profen en academisch personeel, administratief personeel,

Het is misschien niet de gewoonte dat een campagne vanuit de studenten wordt opgezet om iemand een eredocorataat toe te kennen. Doch onlangs stootten wij op een persoon die deze titel ons inziens absoluut niet zou mogen missen. Deze man heeft zich gedurende zijn hele carrière ingezet om ons landje bekend te maken over de hele wereld.

Bovendien heeft hij in belangrijke mate bijgedragen tot de verspreiding en de aanvaarding van het Vrijzinnig gedachtegoed. Zijn C.V. is indrukwekkend; deze Luitenant-ter-Zee besloot na zijn opleiding bij de Belgische Marine, zijn opleiding elders verder te zetten.

Na een Amerikaanse universitaire opleiding volgde hij nog een jaar praktische opleiding in de afdeling "milieu" van een belangrijk internationaal consultantsbedrijf als ook bij het Internationaal Monetair Fonds, het VN-ontwikkelingsprogramma en het VN-Leefmilieu-programma. Zijn acti-

viteiten situeren zich voornamelijk op het vlak van natuurbehoud en dierenwelzijn. Samen met de drie Ministers die in de verschillende Gewesten belast zijn met leefmilieu, richtte hij, in 1994, het Koninklijk Instituut voor het

Duurzame Beheer van de Natuurlijke Rijkdommen en de Bevordering van Schone Technologie op. Dit Instituut zoekt naar originele, constructieve en harmonische oplossingen voor de milieuproblemen. Deze charismatische figuur is bovendien reeds jaren vriend aan huis bij de VUB, hiervan getuigd zijn traditionele aanwezigheid bij de academische openingszittingen.

We hebben het hier uiteraard over Prins Laurent, een monument in de strijd voor mensen- en dierenrechten, die bovendien reeds een verdienstelijk literair werk afleverde over het gedrag van honden, en hoe ze te beïnvloeden.

Daarom zullen wij een petitie opstarten onder studenten en academisch personeel, om te eisen dat deze getalenteerde man krijgt wat hem eigenlijk rechtmatig toekomt. Ongetwijfeld zult u binnenkort deze petitie onder ogen krijgen.

Mogen wij u vragen uw steun te betuigen?

(vervolg p.34) relativering van het eigen standpunt en aanzetten tot zelfkritiek. Hierdoor voedt je je eigen waarden van de omgeving rondom je, en

ontsnap je aan eenduidigheid zodat de context van een conflict je niet langer voorbij gaat en je je daarnaast opent voor nieuwe opvattingen, gegroeid

uit een andere traditie maar zich nu integreert in de jouwe.

Sophie Verjans

Films

K.U.T.-SITE

Villa des Roses

België, Nederland, UK, Luxemburg, 2002.

Regie: Frank Van Passel

Scenario: Christophe Dirickx, ism Frank Van Passel

Acteurs: Julie Delpy, Shaun Dingall, Shirley Henderson, Frank Verduyssen.

Na het genietbare Lijmen/Het Been van Robbe de Hert, waardoor de frase 'tussen droom en daad staan wetten in de weg, en praktische bezwaren' even populair werd als citaat in de vaderlandse pers, wordt ook met deze film weer duidelijk hoe goed Elsschot, aka Alfons de Ridder eigenlijk wel schreef. Zijn romandebut Villa des Roses werd gepubliceerd in 1913. Net voor de Eerste Wereldoorlog, waar die dan ook een voorafspiegeling van is. De villa in kwestie is een Parijs motel, waar zich een relatie ontwikkelt tussen het nieuwe Franse dienstmeisje Louise en de Duitser Richard Grünwald, een heer van standing. Of toch zo ongeveer. De goeie bedoelingen zijn er, maar schijn en bedrog spelen een grote rol. De andere gasten van de Villa des Roses, afkomstig uit verschillende hoeken van Europa, zijn daar anders ook niet van vrij te pleiten. Binnen die microkosmos zoekt de jonge weduwe-met-kind

Louise haar heil bij de Duitser, maar komt van een bekaaide reis terug.

Het is op de schijnverhoudingen tussen en op de dubbele tongen van de hotelbewoners dat de film in eerste instantie inzoomt. Door de buizen van de haut-parleurs en de hoogteblik die de bediendenlift biedt, komen duistere kantjes van de nooit éénzijdige personages aan het licht. Zo bijvoorbeeld heeft de hoteluitbaatster een geheime relatie met een zekere Eustache. Als die de uiteindelijk samengekomen Louise en Richard ziet wandelen, merkt hij op dat ze eruitzien als "two soldiers destined to inflict the most dreadful things on each other". Touché, eens het verhaal is afgelopen. Qua mensvisie is dit niet bepaald de meest vrolijke film aller tijden, maar er is wel degelijk humor en ook de personages lachen wat af. Naast hun lijden dan. Universeel drama!

Dat het duo Dirickx-Van Passel met subtiele, empathische verhaallijnen over de basics van de condition humaine voor de dag kan komen, werd al duidelijk bij Van Passels langspeelfilmdebut, het met prijzen overladen Manneken Pis. De verwachtingen waren dan ook hoog gespannen voor deze boekbewerking, wat nooit een simpele job is voor de scenarist. Elsschots boek is stevig onder handen genomen. Het verhaal wordt verteld vanuit het standpunt van Louise, wat

in het boek niet het geval is. Verder is langs een vertaling naar het Engels, wat de film internationaal interessanter maakt, ervoor gekozen van de villa een Engelse enclave in Parijs te maken. Daardoor wilden de makers het 'eiland-idee', het idee van een gemeenschap binnen een gemeenschap, versterken. En, dat is gelukt. Een geluk voor de Vlaamse filmproductie dat er zo'n Christophe Dirickx, ook de scenarist van Verheyens 'De Alias', rondloopt.

Wat nog lukte is het zo coördineren van het internationale gezelschap dat de film maakte, dat er een coherent film uit is gekomen. Dat is opmerkelijk, want het impliceert naast een internationale crew een dito cast. Van Belgische kant spelen naast Frank Verduyssen ook Jan Declair en Dora van der Groen (super als de demente Madame Gendron) een rolletje. Hun Engels valt geen seconde uit de toon. De andere acteurs kwijten zich al even subliem van hun job. De Franse Delpy is de perfecte fragiel-bedeelde Louise. De trits Engelse acteurs zijn gepokt en gemazeld in het kostuumdrama en ook Dingall, wiens rol van Grünwald eerst was bestemd voor 'American Psycho' Christian Bale, speelt de pannen van het dak.

Een sterk scenario naar een sterke roman, sterke acteurs, sterk-strakke regie, een sterke beeldtaal... De optelsom is simpel: sterke film.

K . U . T - Q U I Z

Op vrijdag 22 februari 2002 houdt K.U.T vzw haar eerste filmquiz in de gebouwen van de VUB, met steun van de dienst Cultuur. We hebben onze koppen bijeengestoken om u een uitdagende maar vooral aangename en interessante quiz- en filmervaring te bezorgen.

100 Fragmenten - soundtracks - iedereen gegarandeerd een prijs - voor filmliefhebbers en kwissers met ballen

3 Euro/Persoon of 10 Euro per groepje van 4

8 Femmes

Frankrijk, 2001.

Regie en scenario: François Ozon
Actrices: Catherine Deneuve, Isabelle Huppert, Emmanuelle Béart, Virginie Ledoyen, Fanny Ardant en nog drie anderen.

In het grote huis van een bourgeoisfamilie uit de jaren vijftig doet zich rond de kerstdagen een moord voor. De pater familias legt het loodje, de moordnares is zeker één van de acht aanwezige vrouwen. Maar whodunit? Dat is de plot van 8 femmes, die zo kan doorgaan voor een Agatha Christie-mysterie. Opmerkelijk aan Ozons bewerking van een theaterstuk door een zekere Robert Thomas, is dat alle acht de vrouwen (meer personages komen er niet aan te pas) op een bepaald moment in Frans variété losbarsten en zo hun diepere emoties prijsgeven. Wat vreemde resultaten geeft, met 'la pianiste' Isabelle Huppert die weer achter het klavier plaatsneemt, zij het hier om in 'message personnel' van Françoise Hardy los te barsten ("et si tu crois un jour que tu m'aimes, ...?"). Of met mama Catherine Deneuve en oudste dochter Virginie Ledoyen ('The Beach') die een handen- en heupenzwaaiend achtergrondkoortje vormen voor het liefdeslied dat de jongste dochter voor haar vader kweelt.

Vlak na dat liefdeslied wordt ontdekt dat papa een mes in de rug geplant heeft gekregen. Er is niemand langsgekomen want de honden hebben niet geblaft, de wegen zijn besneeuwd en (we zitten in het pre-mail-of-mobieltje tijdperk) de telefoonlijn is doorgesneden. De dader bevindt zich dus tussen de acht vrouwen. Wie heeft de moord begaan? Zijn alcoholische moeder? Zijn nu weduwe Deneuve of haar zus, neurotische oude vrijster Huppert? Eén van de dochters? Zijn zus Pierrette? Huishoudster madame Chanel of het nieuwe kamermeisje Louise (Béart)? Terwijl de dames de intrige proberen te ontrafelen stoten ze op steeds meer geheimen. Ze beslissen eerlijk te zijn tegenover elkaar. En zo komt nogal wat familiale histoire cachée naar boven. Weeral zo'n film die de spoilerfunctie op uw favoriete K.U.T-site rechtvaardigt!

Emmanuelle Béart als de verleidster, Huppert als de frigide bitch, Ledoyen als het onschuldige meisje, Deneuve als de elegante bourgeoismadam op leeftijd, met

de casting zit het goed. En van het Agatha Christie-format heeft Ozon een best amusant script gebrouwen. Veel fundamenteels over het vrouwelijke wezen wordt ten andere niet gemeld en dat Franse chanson, groepsdancjes inclusief -zonder tirolerhose deze keer, herinner u Ozons Fassbinderbewerking 'Gouttes d'eau sur pierres broilantes'- begint na een eindje aardig te vervelen. Bref, for better or for worse: pour les amateurs du genre!

Jan Sulmont

The Navigators

UK 2000

Mick, Len, Paul en Gerry zijn de centrale personages van de film; ze werken voor de onderhoudsafdeling van British Rail. Op een dag deelt hun ploegbaas hakkelend mee dat hun afdeling niet langer eigendom van British Rail is maar vanaf nu bij een apart bedrijf hoort en dat de dingen drastisch zullen veranderen. Iedereen krijgt bovendien een brief waarin ze een bedrag aangeboden krijgen voor hun vrijwillig ontslag. Een klein, maar hecht groepje blijft over. Een idioot (maar herkenbaar) bedrijfsfilmje probeert de arbeiders warm te maken voor een nieuwe aanpak. Conflicten en misverstanden tussen de arbeiders, ploegbaas en ingenieur en de nieuwe leiding onderling groeien en de spanning stijgt. Niet lang daarna is er al een tweede overname en wordt aan de overblijvers meegedeeld dat ze nog een aantal weken krijgen (ze kunnen niet meer werken maar moeten wel aanwezig zijn) en dan hun ontslag krijgen. Enkel 'diehard' vakbondsafgevaardigde Gerry blijft nog over en zit zijn 8 weken uit. De anderen ondervinden ondertussen hoe het voelt om geen vast contract meer te hebben en een wegwerparbeider te zijn op de interimmarkt. De ex-collega's worden gedwongen met elkaar in competitie te treden. De instabiliteit van hun inkomen dwingt hen bovendien om onveilig te werken. Wie commentaar heeft, moet de volgende dag immers niet meer terugkomen.

Via het voorbeeld van de spoorwegen raakt Loach een problematiek die momenteel legio is in West-Europa: de gevolgen voor de gewone mens van privatisering, afvloeiingen, tijdelijk werk, 'new management'-technieken,...

Rob Dawber, die 18 jaar op de Signal & Telecommunication afdeling van British Rail in Sheffield werkte is verantwoordelijk voor de synopsis van het verhaal. Als vakbondsvertegenwoordiger maakte hij in 1997 de privatisering van het spoor mee en vocht tevergeefs tegen nieuwe managers die onverschillig reageerden op zijn eisen voor een betere veiligheid op het werk. Dawber zelf stierf aan een zeldzame vorm van longkanker ten gevolge van asbestblootstelling in februari 2001.

Tussen 1994 en 1997 werd British Rail verdeeld over 90 verschillende bedrijven. Ingenieurs, seingever, treinconducteurs en spoorwerkers werkten voor concurrerende bedrijven. De laatste jaren neemt de kritiek op de privatisering steeds toe en ondertussen werd een deel opnieuw overgekocht door de staat. De spoorwegen in Engeland staan momenteel in een heel slecht daglicht met eindeloze vertragingen en aflasingen van treinen en erger nog; meerdere dodelijke ongelukken. De problemen zijn vooral te wijten aan gebrek aan onderhoud van de infrastructuur. Recente studies tonen aan dat het merendeel van de privé-bedrijven die de treinen uitbaten forse verliezen lijden en dus niet in staat zijn te investeren in veiligheid, personeel en ifr.

Sinds Raining Stones (1993) werkt Ken Loach voor elk van zijn films samen met Barry Akroyd voor de fotografie. Met zijn docu-achtige stijl, wil Loach de realiteit van de werkende klasse, zo dicht mogelijk benaderen. Daarom gebruikte Ken Loach zoals in de meeste van zijn films, niet-professionele acteurs, waaronder o.a. lokale treinwerkers. Hij filmde zoveel mogelijk ter plaatse in Sheffield en gebruikt het lokale dialect van de streek.

Loach plaatst de camera altijd op ruime afstand van de personages om ze genoeg bewegingsruimte te laten. De hoofdpersonages, waarvan de meeste lokale performers, komieken, mensen uit het club- en cabaretcircuit zijn, nemen hier dankbaar gebruik van. Loach werkt nooit met een vast script en laat de acteurs zoveel mogelijk ruimte en speling om te improviseren tijdens het draaien. Het resultaat is een typische Loachfilm: echte menselijke humor en emoties in combinatie met een harde en schrijnende sociale aanklacht. Het leven zoals het is. Ken Loach zoals hij is.

de kultuurkrant

trefcentrum Y' - dienst cultuur (02)629.23.25 <http://www.vub.ac.be/cultuur>

IMPROVISATIETHEATER // KULTUURKAFFEE TENTOONSTELLING // GALERY'

3MENx

-Nooit eerder en nooit weer vertoond!
-Voor de eerste en dus voor de laatste keer-

Onder dit motto presenteren wij u 3MENx, improvisatietheater à la carte. Bij het grote publiek vooral bekend door legendarische programma's zoals Onvoorziene Omstandigheden, De Rederijkers...

«3 Mannen met niks», Dries, Jan en Alain die reeds hun sporen verdienden bij de Belgische Improvisatieliga, bouwen vanuit uw voorstellen en suggesties (met een stevige knipoog naar Valentijn) een avond op waarvan niemand weet waar hij eindigt...

woensdag 13 februari 2002, 20.30u, Kulturkaffee, gratis

Andy Seynaeve

Vernissage: woensdag 20 februari 2002, 19u
GalerY'

Andy Seynaeve is een kunstenaar. Een echte. Zonder vaste stek leidt hij een zwerversbestaan en is hij sterk gepassioneerd door de natuur en de bergen. Brooddeeg is zijn kunstenaarsmerk. De sculpturen (o.a. bergen, lichaamsdelen) geven naast een overloze brutaliteit een tedere en ingetogen visie op het leven en de natuur weer. Ze spreken de taal van maturiteit, waardoor deze jonge man zich verheft tot 'artiste pur sang'.

Zijn werken zijn dermate indrukwekkend dat hij door een 'éminence grise' van de kunstwereld als 'fin de carrière' bestempeld werd, nog voor hij goed en wel als kunstenaar zijn intrede deed.

Wij werden emotioneel geraakt bij het zien van zijn tegelijk zeer krachtig en diep ontroerend werk. In geest is het verwant met het vroege werk van Peter De Cupere.

We zijn ervan overtuigd dat Andy Seynaeve nog niet aan het einde van zijn Latijn is.

woensdag 20 feb. tot 20 maart 2002, galerY'
iedere werkdag van 11.30u tot 17u

CONCERT // KULTUURKAFFEE

La Tria (B) Soirée Cureghem

DJ: Break The Silence

La Tria: Rasheed, Mailfalt, N-gip, Dj Aehab

Een bende eigenzinnige agogen wilde verandering. Onder de vleugels van Studiekring Vrij Onderzoek lieten ze zich volledig gaan in Kuregem, alwaar zij enkele sociaal-culturele activiteiten op poten hebben gezet. Om deze projecten niet onopgemerkt voorbij te laten gaan, brengen zij Kuregem naar de VUB met muziek.

La Tria, een ambitieus combo uit Kuregem, met een gevoelige neus voor klasse brengt al enkele jaren stevige, pretentieloze Hip Hop, recht van de straat. Verwacht je aan kritische, doorvoelde teksten, snedige flows en ijzersterke beats, zoals andere groten in het Belgische en Franse urbane landschap. De samenwerking met Fonky Family is een indicatie van hun professionaliteit. Naast Starflam en De Puta Madre heeft ons landje nog heel wat Raptalent, La Tria bevestigt dit met verve.

donderdag 14 februari 2002, 22u, Kulturkaffee, gratis

CONCERT // KULTUURKAFFEE

Cocktail Lounge Performers (B)

DJ: Sven O

Kristof Rita: zang
Steven Cornilly: keyboard
Dirk Loots: drum
Mico Nieuwdrorp: gitaar/zang
Dimitri Van den Eynde: basgitaar

Net voor het tweede millennium werden Antwerpen en Brussel dan toch nog verenigd onder de noemer Cocktail Lounge Performers. Een bende van vijf die zich concentreert op oormassages met virtuele impact, luisteraars met een andere invalshoek.

Een mix van rock-jazz-pop gekruid met schietklare samples die ze als bommenwerpers het publiek injagen. Een Pritt-stick van woorden ontwikkeld in een vrijage met fijnbesnaarde instrumenten en getemde drumsticks. En garde!

donderdag 21 februari 2002, 22u, Kulturkaffee, gratis

MUZIEKFILM // KULTUURKAFFEE

Dancer in the dark

Denemarken/Frankrijk, 2000, 140'

Regie: Lars Von Trier

Scenario: Lars Von Trier

Acteurs: Björk, Catherine Deneuve, Peter Stormare, David Morse

Beste Film European Film Awards 2000
Gouden Palm en Beste Actrice (Björk)
Cannes 2000

It's a musical, yes, but not as you know it! Björk speelt Selma, een infantele Tsjechische immigrante die in de USA een betere toekomst zoekt voor haar en haar twaalfjarige zoon. Die moet dringend worden geopereerd aan zijn ogen en Selma schraapt de centen bijeen om dat te kunnen bekostigen. Ondertussen verzwijgt ze dat de ziekte erfelijk is: ze lijdt er zelf aan. Eén en al kommer en kwel, ware het niet dat ze af en toe de realiteit kan ontvluchten door te ontsnappen in de wereld van de musical. Dit is een film waar enkel extreme meningen over bestaan. Zelden heeft een film zoveel lovende en negatieve commentaar tegelijk ontvangen. Oordeel zelf, maar niet zonder de hele prent te hebben uitgezeten!

maandag 25 februari 2002, 21u, Kulturkaffee, gratis

THEATER // GALERY'

Salut Godot

van Guido Lauwaert
door G.G. Laden en Lossen

Anneleen Quaghebeur
Ellen Valkenborg
Anke De Sutter
Mieke Degrandter
Joyce Lanssens

Godot heeft nog steeds niets van zich laten horen. Maar Estragon? Vladimir, Pozzo & Lucky zijn het wachten niet verleerd. Het ene moment geduldig, het andere speels, soms chagrijnig, vaak verbitterd. Ze liegen en verzinnen uit verveling, als tijdverdrijf. Als een meisje opdaagt en hen een boodschap brengt vanwege Godot vatten ze weer moed; ook al blijft de twijfel knagen. En het wachten heeft toch iets opgebracht:

- Enfin, we kennen elkaar wat beter.
- Het is niet veel, maar het is toch iets.
- Als begin is het niet gemakkelijk.

Auteur Guido Lauwaert heeft met dit vervolg op 'Wachten op Godot' van Samuel Beckett een stuk geschreven dat spannend en tegelijk zeer komisch is. En in tegenstelling tot het stuk van Beckett worden de vier rollen niet door mannen maar door (prachtige, jonge!) vrouwen vertolkt.

SALUT GODOT VERSCHIJNT OOK ALS BOEK BIJ UITGEVERIJ FANTOM en is te koop voor en na de voorstelling.

woensdag 27 februari 2002, 20.30u, GalerY', inkom 6,20 EUR

TENTOONSTELLING // GEBOUW Y

Welkom aan de bezette Universiteit Brussel. Of hoe werd het? een!

Vernissage: dinsdag 26 februari
Toelichting gevolgd door een receptie van
17.00 tot 19.00.
Gebouw Y

Een jaar geleden werd het rectoraatsgebouw van de Vrije Universiteit Brussel bezet door haar studenten naar aanleiding van de Bologna-verklaring. De verklaring, nog steeds in volle uitvoering, tracht het hoger onderwijs in Europa te harmoniseren en gelijk te schakelen om zo een eengemaakte onderwijsruimte te bekomen. De redactie van het studententijdschrift De Moeial blijkt in een fototentoonstelling terug op het studentenprotest.

Deze expositie is zowel gericht op studenten, professoren als buitenstaanders. Hopelijk levert ze stof tot nadenken en discussie. En ja, er is ook bier en muziek, net zoals toen.

dinsdag 26 feb. tot 22 maart 2002, gebouw Y
iedere werkdag van 9u tot 13.30u en van 14.30u tot 17u

CONCERT // KULTUURKAFFEE

Trigger Finger (B)

DJ: Je

Ruben Block: gitaar, zang
Mario Goossens: drum
Wladimir Geels: bas

www.triggerfinger.net

Trigger Finger is ontstaan als een nevenproject van Angelico en is uiteindelijk een eigen leven gaan leiden.

Ruben Block (ex Sin Alley, AngeliCo) en ex- Noordkaap duo Mario Goossens en Wladimir Geels vragen niet voorzichtig om uw aandacht en gunnen u niet de tijd om na te denken.

Trigger Finger speelt net het soort muziek dat u wilde horen: luide, sexy, kille, harde en wilde, van hoog adrenalinegehalte voorziene Rootsrock.

donderdag 28 februari 2002, 22u, Kulturkaffee, gratis

Soms wou ik dat ik zes handen had.